Naš tednik Koroška

kulturno-politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

3. leto / številka 9 — V Celovcu, dne 28. februarja 1951 — Cena 55 grošev

Perilo za dojenčke
otroški vozički
v največji izbiri
Grüner
Celovec-Klagenfurt, Burggasse

Nove določbe

Danes objavljamo besedilo iz državne pogodbe za Avstrijo, kakor so ga odobrile štiri velesile in v kolikor se tiče neposredno koroških Slovencev.

Objavljeno besedilo v celoti krije naše vloge in vse naše zadržanje in potrjuje pravilnost našega postopanja.

Iz besedila pogodbe jasno sledi pravica Slovencev do osnovnega pouka v materinščini. Pogodba predvideva tudi sorazmerno število srednjih šol, tako da odgovarja zahteva po slovenski gimnaziji tudi dolžnostim, ki jih pogodba nalaga državi. Do se morajo temu primerno prikrojiti tudi učni načrti, je razumljivo. Med take srednje šole spada seve tudi učiteljišče in druge strokovne šole, predvsem seve gospodarske in gospodinjske šole.

Veliko razburjenje je v vladnih krogih izzvala naša zahteva po šolskem nadzorniku, ki je vešč slovenskega jezika. „Unruhestifterje" so nas imenovali, očitali so nam, da delamo za inozemstvo. Če pa prebiramo besedilo državne pogodbe za Avstrijo, razvidimo, da je v tej točki povedano še mnogo več. Ne samo nadzornik — poseben oddelek šolskega sveta mora upravljati vse šolstvo, ki se tiče Slorencev na Koroškem ali Hrvatov na Gradiščanskem. To se pravi, da mora temu posebnemu oddelku biti poverjena vsa skrb v personalnem, metodičnem in pedagoškem pogledu.

Ponovno smo slišali na političnih zborovanjih mnenje: „Počakajmo na državno pogodbo, potem bomo dvojezično šolo in vse, kar je še slovenskega, že odpravili." Besedilo državne pogodbe pa le prejasno obvezuje državo in njeno vlado.

V tretjem odstavku je prav tako jasno povedano, da je v vseh okrajih, kjer živijo Slovenci, tudi slovenščina poleg nemščine uradni jezik. Nadalje določa pogodba, da morajo v vseh teh okrajih biti vsi javni napisi v slovenskem in nemškem jeziku. Mnogo govorijo o dvojezičnem ozemlju, pa niti dvojezične šole nimajo dvojezičnih napisov. Vsekakor tudi dokaz, da duh v šoli še daleko ne odgovarja osnovni misli odredbe o dvojezični šoli, ali pa, da napis v resnici odgovarja duhu, ki vlada v šoli.

Četrti odstavek govori o kulturnih, upravnih in sodnijskih ustanovah tega ozemlja. Vseh teh ustanov se poslužujejo Slovenci pod istimi pogoji, kakor Nemci, to se pravi, da morajo Slovenci za svoje kulturne ustanove sprejemati iz deželnega in državnega denarja isto podporo, kakor jo dobivajo nemške ustanove. To dejstvo sicer sledi tudi iz člena 149 sedaj veljavne avstrijske ustave.

Peti odstavek določa, da mora država prepovedati vse organizacije, ki služijo germanizaciji in hočejo kratiti Slovencem pravice, ki so jim po pogodbi zajamčene.

Tako daleč besedilo, ki jasno opredeljuje pravice na eni strani in dolžnosti na drugi strani. Seve leži sedaj predvsem na Slovencih, da se v polni meri teh pravic tudi poslužujejo, čeprav mora biti vsakomur jasno, da bo pot v resnično dosego teh pravic dolga in težka.

Le toliko bomo imeli, kolikor se bomo sami zastavili in bomo to, kar je zajamčeno v državni ustavi in v državni pogodbi, tudi uresničili in to s trdim delom. Dana pa je pravna podlaga, ki je sicer v marsikaterem pogledu bila zagotovljena tudi v stari avstrijski ustavi, žal pa je največ tega ostalo le na papirju, sedaj pa bo naloga nas vseh, da spravimo določbe tudi v praktično življenje.

Volitve državnega predsednika

Za 6. maj je razpisana volitev državnega predsednika. Volilno pravico imajo vsi državljani moškega in ženskega spola, ki so dopolnili 20. leto svoje starosti. Pasivno volilno pravico pa ima vsak državljan, ki je dopolnil 35. leto in je volilni predlog vložil z 2000 tisoč podpisi.

Pri volitvah državnega predsednika obstoja volilna dolžnost, kdor pa se volitve vzdrži, zapade kazni.

Oktobra 1949 je bilo oddanih za državni zbor 4,193.000 glasov.

Kandidat, ki dobi pri volitvi nad polovico vseh oddanih glasov, je izvoljen. Če pa pri volitvi 6. maja ne dobi nobeden izmed kandidatov nad polovico vseh odanih glasov, bodo morali volitev ponoviti. Na drugi volitvi pa je potem izvoljen kandidat, kateri dobi največ glasov; pač pa je volitev tu le med dvema kandidatoma, ki sta imela največ glasov že pri prvi volitvi.

Pri zadnjih državno-zborskih volitvah so dobili socialisti 1,623.000, ÖVP 1,846.000, VdU 489.000, Linksblock 213.000, vse druge male skupine skupno 21.000 glasov.

Socialistična stranka je že postavila svojega kandidata v osebi generala Th. Körnerja, sedanjega dunajskega župana, levičarski blok pa je postavil za kandidata Gottlieba Fiala. Ljudska stranka bo določila svojega kandidata na zborovanju v Salzburgu, ki bo te dni.

Državna pogodba za Avstrijo

ČLEN 7., MANJŠINE.

1. Avstrijski državljani slovenske in hrvaške narodnosti na Koroškem, Gradiščanskem in Štajerskem uživajo iste pravice na podlagi istih pogojev, kakor vsi drugi avstrijski državljani, vključivši pravico organizacij, zborovanj in tiska v njihovem jeziku.

2. Oni imajo pravico do osnovnega pouka v njihovem slovenskem ali hrvaškem jeziku in na odgovarjajoče število lastnih srednjih šol. V tej zvezi se morajo učni načrti spremeniti, kolikor je to potrebno in se mora upostaviti poseben oddelek šolskega sveta za slovenske oziroma hrvaške šole.

3. V upravnih in sodnih okrajih Koroške, Gradišča in Štajerske s slovenskim, hrvaškim ali jezikovno mešanim prebivalstvom je slovenski oziroma hrvaški jezik dodatno k nemškemu kot uradni jezik dopuščen. V imenovanih okrajih so krajevna imena, krajevni napisi tako v slovenskem oziroma hrvaškem kakor tudi v nemškem jeziku.

4. Avstrijski državljani slovenske oziroma hrvaške narodnosti na Koroškem, v Gradišču in na Štajerskem so deležni kulturnih, upravnih in sodnijskih ustanov v imenovanih krajih pod istimi pogoji kakor ostali državljani Avstrije.

5. Delovanje društev, ki hočejo hrvaškemu ali slovenskemu prebivalstvu vzeti njegovo svojstvenost in njegove pravice kot manjšina, mora oblast prepovedati.

Tri leta komunizma

„ZAROTE" — LJUDSKA SODIŠČA — RACIONIRANJE KRUHA IN MOKE

Koncem februarja leta 1948 je izročil bivši predsednik češkoslovaške republike, Otokar Beneš, vso oblast na Češkoslovaškem komunistom. Ti so seveda usmerili vso gospodarsko, kulturno, zunanjo in notranjo politiko v smislu navodil — ali bolje rečeno naročil — Sovjetske zveze.

Pred nedavnim je vzbudila veliko pozornost vest, da je zbežal s Češkoslovaške bivši komunistični zunanji minister dr. Vladimir Clementis, o katerem pa danes vemo, da se mu beg ni posrečil in da je kot „veleizdajalec, saboter in špijon" v čeških zaporih.

V nedeljo je govoril na seji osrednjega odbora komunistične stranke v Pragi predsednik češkoslovaške republike in predsednik komunistične stranke Gottwald. Pri tem je predsednik povedal, da se je posrečilo odkriti zaroto v komunistični stranki. Zarotniki so bili v zvezi z inozemstvom in so hoteli z inozemsko (najbrž maršal Tito) pomočjo spremeniti politiko češkoslovaške komunistične stranke.

V zvezi s tem odkritjem je bilo na Češkoslovaškem zaprtih že večje število vplivnih in vodilnih komunistov in nekateri so bili pred „ljudskimi sodišči" že obsojeni na smrt, drugi pa na dolgoletno ječo.

Zaradi pomanjkanja življenjskih potrebščin je bila češkoslovaška vlada prisiljena, da je uvedla spet živilske nakaznice, predvsem nakaznice za moko in kruh. Za meso, maščobe, sladkor, premog in obleko so bile že preje uvedene nakaznice. Bo pa mogoče — po znatno višjih cenah seveda — kupiti živila tudi brez nakaznic.

Omiljenje diktature

Jugoslovanska vlada je predložila parlamentu v obravnavanje in odobritev osnutek zakona, ki odpravlja prisilno delo, odvzem državljanstva in pa izgon iz države. — Uzakonitev tega predloga vlade, še bolj pa izvajanje teh zakonov bi pomenilo, da se Jugoslavija tudi v notranji politiki odvrača polagoma od komunističnega načina vladanja, ki obstoja v diktaturi komunistične stranke.

Varnostna direkcija za Koroško javlja:

V nedeljo 14. januarja je uprizorila šolska mladina rim. kat. fare Tinje pod vodstvom g. kaplana igro pod naslovom „Slovenska opereta z nemško razlago" v 4 dejanjih. To predstavo so porabili nacionalni nestrpneži in neodgovorni elementi za motnje, ki so predvsem pri Slovencih vzbudile hudo ogorčenje. Varnostni organi so uvedli takoj najstrožjo preiskavo tega dogodka.

Na podlagi preiskave je bilo devet oseb javljenih okrajnemu glavarstvu po členu VIII. EGVG in tri osebe so bili ovadene okrajnemu sodišču, ker so s silo ponoči vdrle v dvorano in poškodovale priprave za igro. Zadnje tri osebe so tudi obtožene zločina omejitve osebne svobode, ker so nadlegovale učenke, ki so se igre udeležile in so jim zabranile vstop v avtobus. Neka četrta oseba pa je obtožena, ker je ščuvala druge k temu početju.

Ker igra ni bila prijavljena, so bili odgovorni naznanjeni pristojni upravni oblasti. (Opomba ured.: V kolikor smo mi poučeni, je bila prijava pravočasno izvršena).

Kakor je razvidno iz preiskave je poleg nacionalne mržnje igrala tudi trgovska zavist med gostilničarji svojo vlogo.

Varnostni organi bodo tudi v bodoče kar najostreje postopali proti vsem osebam, ki bi pod eno ali drugo barvo svojo nacionalno nestrpnost izražali s terorističnimi dejanji."

Pozdravljamo ukrepe varnostnih organov, ki bodo s svojim postopanjem preprečili tudi v bodoče nepotrebno vznemirjanje ljudstva, ki hoče miru in se veseli vsake kulturne prireditve.

KRATKE VESTI

Zgornjeavstrijska škofa dr. Friessler in dr. Zauner pozivata vse katolike na boj proti nemoralnim filmom, ki pomenijo za mladino največjo nevarnost.

Škoda, katero so povzročili plazovi v gozdovih, je povzročila več zanimanja za zopetno pogozditev posekanih gozdov. Pripravljajo tudi na Koroškem razne ukrepe in bodo zato porabili delno tudi ERP-kredite.

Socialistični parlamentarni sekretar dr. Fink na Dunaju je pristopil k „Linksblocku".

Praška vlada je napovedala razne ukrepe proti takozvanim saboterjem, ki so menda zadnje čase napravili razne atentate na vodilne komuniste.

Pravosodni minister Tschadek je napovedal spremembo avstrijskega splošnega zakonika v pogledu na družinsko pravo. Načrt predvideva enakopravnost žene tudi v tem pogledu, kakor to v javnem življenju uravnava državna ustava. Vršili so se že razgovori z zastopniki Cerkve, ker bo v tej zvezi nanovo urejeno tudi vprašanje civilnega in cerkvenaga zakona.

Junija letošnjega leta se vrši po vsej državi ljudsko štetje in štetje živine ter popisovanje zemljišč.

Pretekli teden so se začela na Dunaju pogajanja, da bi tudi državnim uradnikom zvišali plačo. Razgovori dobro napredujejo in pričakovati je, da bodo uradniki v kratkem dobili nekaj več.

Od 10. do 17. marca bo Anglijo obiskala delegacija jugoslovanske skupščine pod vodstvom podpredsednika skupščine Moše Pijade. Od tam bo delegacija potovala v Pariz, kjer jo bo sprejel predsednik francoskega parlamenta Heriot. Istočasno se bodo v Londonu mudili tudi italijanski državniki. Domnevajo, da bodo obravnavali razna vprašanja, ki se tičejo vzhodnega Sredozemskega morja in Balkana.

V stavbarstvu je jelo primanjkovati zidarske opeke, isto velja za strešno opeko. To pomanjkanje je nastalo predvsem radi tega, ker so pri vladajočem ugodnem vremenu začeli preje z zidarskimi deli, kakor je bilo pričakovati.

V Jugoslaviji bodo pričeli z gradnjo nove železniške proge iz Banje Luke v Doboj, katero nameravajo pozneje izpeljati do Beograda. Ta proga bo omogočala izkoriščanje gozdov in velikih ležišč premoga.

Politični teden

„Če bosta Velika Britanija in Združene države ameriške zavrgli kitajske mirovne predloge, se bo vojna na Koreji končala s porazom intervencionistov“...

To so Stalinove besede iz njegovega zadnjega intervjuja moskovski „Pravdi“. Ta stavek vsebuje neko načelno prerokbo, zanimiv pa je predvsem v tem, česar točno ne pripoveduje. Kakšni so kitajski mirovni predlogi? So to tisti, katere je večina držav UNO odklonila, ali pa so to novi, še ne objavljeni, za katere so vrata ostala odprta? In kakšni so ti novi?

In potem: Kdo, oziroma katera velesila bo porazila „intervencioniste“? Kitajska? Ali sama ali s pomočjo Sovjetske zveze? — In kdaj in kako?

Dejstvo je, da Stalinov govor ni prilil olja na ogenj, čeprav iz njega tudi ni razbrati točnih besed morebitne sprave. Stalinov govor je po svojem bistvu samo potrdil to, kar obstoja: Na Koreji je vojna, Sovjetska zveza podpira — vsaj uradno — Kitajsko in Amerika je — po sovjetskem zatrdilu — napadalec, UNO je njeno orodje, sicer pa da je Nemčija glavno vprašanje, kjer je treba najti sporazum med Vzhodom in Zapadom.

Stalinov intervju „Pravdi“ ni ostal brez odmeva. Komunistično in prokomunistično časopisje seveda govori zgolj o „velikodušni mirovni ponudbi“, stvarno pa zapadni politični krogi presojajo položaj kot primeren za nove razgovore med bivšimi velesilami zaveznicami. Razumljivo je pa seveda, da so spet Amerikanci tisti, ki so najbolj nezaupljivi. Stalinove izjave so bile takorekoč zasebnega značaja po njih obliki in načinu. Mnogo otipljivejša pa je vsebina pisem, ki so si jih zadnje tedne izmenjale vlada Sovjetske zveze in vlade zapadnih sil.

EVROPA OSTALA TEŽIŠČE BORBE MED VZHODOM IN ZAPADOM

Sovjeti so predlagali sestanek štirih, na katerem naj bi rešili nemško vprašanje. Zavezniki so odgovorili, da je treba začeti z reševanjem vseh perečih vprašanj in ne samo nemškega. Samo toliko je bilo najprej znanega o vsebini njih odgovora. Pozneje pa se je izvedelo, da so diplomatski stiki le bili konkretnejši in vsebinsko bogatejši. Če časopisni viri ne lažejo, potem se je baje Sovjetska zveza izrazila pripravljeno sestati se 5. marca z zastopniki zapadnih sil v Parizu. Ti zastopniki pa naj bi pripravili spored za naslednji sestanek štirih zunanjih ministrov, ki bi bil v Washingtonu.

Že večkrat smo rekli, da korejska vojna poteka prav tako kot diplomatska vojna, da je pravzaprav le zunanji izraz borbe med Ameriko in Sovjetsko zvezo. Če zdaj fronte stoje spet okrog sredine — okrog 38. vzporednika, ki predstavlja nekak status quo — stanje, kakršno je bilo —, potem oba krvaveča nasprotnika pač močno premišljujeta ali naj spet znova začneta krvavi ples. Tukaj je pač nova Kitajska tista, ki hodi v žerjavico po kostanje za komunistični svet. Vesti iz zapadnih virov vedo povedati, da so vojaške izgube Severne Koreje in Kitajske za sedanje „mirnodobske razmere“ skoraj astronomsko visoke. Nad 600.000 padlih in ranjenih vojakov je na komunistični strani terjala korejska vojna. Izgube na strani UNO so več kot osemkrat manjše.

Tako se je korejski spopad sprevrgel v izrabljevalno vojno, ki pa gre proti vsemu pričakovanju na škodo Kitajske. Slednja ima sicer največ ljudi na svetu, nikjer pa ni rečeno, da ima tudi največ izvežbanega vojaštva. Izgubiti vsak mesec nekaj deset tisoč elitnih vojakov, si tudi Kitajska ne more dovoliti. Morda so te stvari bile vzrok ponovnega potovanja Mao-Tse-Tunga v Moskvo. Krepak nastop UNO sil na Koreji v zadnjih tednih je končno pripisati tudi novi taktiki ameriških čet, ki se ne bore več samo v „jeepih“ in iz oklopnikov, temveč tudi na planem. Se ne bore več zgolj za ceste, prometne žile in mesta, temveč tudi za griče in strelske jarke. Prilagodile so se okoliščinam.

Eno je pri vsem tem skoraj neizogibno. Korejskega spopada vojaško na Koreji ne bo mogoče rešiti. Diplomatska rešitev je še najbližja. V kolikor je pa Koreja le del splošnega bojnega polja, potem stopa ponovno v ospredje Evropa. Tako so v ameriškem taboru vedno pogostejši glasovi, ki pravijo, da je pametneje Korejo sploh zapustiti, da bo mogoče Evropo tem uspešnejše braniti.

Tukaj pa je stvar še mnogo bolj zamotana kot v vzhodni Aziji. Največja zapreka gospodarski, politični in vojaški enotnosti zapadne Evrope so pač že dedna nasprotstva med njenimi narodi. Kljub temu, da je Atlantska zveza postala stvarnost, ki vedno bolj pridobiva na pomenu, se skoraj vsak čas znova pokažejo stare zavisti in nezaupanja. Včasih so taka tudi le politično-taktičnega značaja, kot je n. pr. bila zadnja Churchillova izjava, v kateri se pritožuje, ker je ameriški admiral prevzel vrhovno poveljstvo pomorskih sil Atlantske zveze. Anglija je namreč še do zadnje svetovne vojne bila prva pomorska sila na svetu. Zdaj je razmerje seveda bistveno drugačno, toda zavest je ostala.

Sicer pa je z oborožitvijo zapadne Evrope približno isto kot z oborožitvijo Jugoslavije. Mnogo se stori, toda še več in predaleč vnaprej se govori.

JUGOSLAVIJA JE KOT PRED TREMI LETI SPET V SREDIŠČU SVETOVNEGA ZANIMANJA

Ta država je, po vseh vesteh sodeč, pač najbolj izpostavljena morebitnemu napadu iz sovjetskega političnega območja. Nešteto izjav malih in velikih politikov smo brali zadnje čase v svetovnem časopisju. Oglasil se je Kerenski — prvi revolucionar, ki je strmoglavil carsko Rusijo, pa je bil še premalo revolucionaren in ga je odrinil odločnejši Lenin. Ta živi v miru (usoda Trockega mu ni bila prisojena) nekje v Ameriki ter je kratkomalo izjavil, da je treba zavreči tako Stalina kot Tita. Potem se je oglasil nekdanji poljski predsjednik vlade Mikolajzcik in povedal približno isto. Kot tretji se je javil bivši romunski zunanji minister Gafencu, ki pa je povedal samo to, da obstoja med srbskim in romunskim narodom globoko prijateljstvo in da Romuni ne bodo nikdar napadli Jugoslavije.

Vse te zanimive izjave so v zvezi z vestmi, da nameravajo Madžarska, Romunija in Bolgarija na sovjetski namig napasti Titovo Jugoslavijo, ker da ta menda pripravlja napad na Sovjetsko zvezo in vzhodni blok. Mnogi so, ki na to prisegajo po svoji dolžnosti, na Zapadu pa menijo, da je ves krik in vik iz vzhoda le dokaz nekaj nasprotnega, da namreč Jugoslaviji preti nevarnost napada.

„POMAGAJ SI SAM IN AMERIKA TI BO POMAGALA“...

V tem smislu gredo že vsa povojna leta na naslov evropskih narodov ameriška navodila. Kljub temu, da je Tito še pred štirimi leti dal sestreleti ameriško letalo nad Bledom... od takrat se je pač marsikaj in temeljito spremenilo — je podoba ta, da je pač Jugoslavija tista, ki je najbližje gornjemu navodilu. Tudi zadnji Titov govor v glavnem potrjuje to domnevo. Jugoslavija se bo branila proti vsakemu napadu iz Vzhoda, orožja pa zaenkrat ne želi, ker je sama zmožna se uspešno upreti... Samozavest je na vsak način velika in to Amerikancem ugaja, ker so v ostalih evropskih državah slišali v glavnem le besede, malodušnosti in zadreg.

Delitev Jugoslavije?! — Približno isti glasovi, ki pravijo, da radi Koreje ni vredno tvegati niti enega ameriškega vojaka, pravijo tudi, da je balkansko vojno nevarnost mogoče odstraniti s tem, da bi Jugoslavijo razdelili med sovjetsko in zapadno interesno območje. S tem naj bi bila odstranjena nova svetovna vojna. Drugi — nedvomno dalekovidnejši — pa menijo, da bi to bil drugi „München“, ki bi položaj nasprotnika le še bistveno ojačil, oziroma ravnotežje sil sprevrgel v njegov prid.

Zanimivo je, da te vesti iz časopisnih virov izvirajo ali iz pro-komunističnih glasil, ali pa iz časopisja, ki je znano po svojih velenemških tendencah.

Naj bo že kakor hoče, Jugoslavija se je že v toliko obrnila proti kominformbloku, da jo Zapad gospodarsko podpira in ker je vojaško-strategično nadvse važna, Zapad na balkanski „München“ verjetno nikdar ne bo pristal. O tem govore več kot jasno glasovi iz ameriškega zunanjega ministrstva.

ANGLEŠKA DELAVSKA STRANKA IMA RAJE TITA KOT FRANCA

Jugoslavija se trudi, da bi pridobila simpatije v socialističnih strankah širom Evrope. Najvažnejša je seveda v tem oziru angleška Labour Party. Te dni je bil Titov ožji sodelavec Milovan Djilas gost angleške vlade. Obenem z njegovim obiskom pa je državni podtajnik v britanskem zunanjem ministrstvu izjavil ,da pritegnitev Španije v obrambeni sistem Atlantskega pakta zaenkrat ne pride v poštev.

V Italiji žanje „titus-bacilus“ vedno nove uspehe. Izstopi vidnejših voditeljev KP so na dnevnem redu. Protikomunistično časopisje seveda to v marsičem pretirava, toda bolezen je postala resna in nevarna. In vprav radi tega ideološkega pojava je toliko „lajanja“ (kot se je izrazil neki graški tednik) nad Titovo Jugoslavijo. In prav iz tega napetega ozračja groze nevihte.

Na Koreji — uničevalni boji

V srednji Koreji polagoma napredujejo čete Združenih narodov in so se na nekaterih mestih že precej približale spet 38. vzporedniku. — Na vzhodu korejskega polotoka, kakih 100 km severno od 38. vzporednika, so pomorske edinice Združenih narodov obstreljevale več dni važno pristanišče Vosan in so s tem močno otežile preskrbovanje komunističnih čet z orožjem in z življenjskimi potrebščinami.

Po ameriških poročilih so izgubili komunisti doslej okrog 650.000 mož, od tega Kitajci okrog 200.000 mrtvih in ranjenih. Zaradi teh velikih izgub, ki jih pripisujejo v precejšnji meri slabi opremi kitajskih vojakov v primeri z izvrstno tehnično opremo čet Združenih narodov, vojaški strokovnjaki ne računajo z veliko kitajsko ofenzivo proti jugu korejskega polotoka.

Kruh in moka

Zvezna vlada je predložila poslanski zbornici v obravnavo osnutek zakona za zagotovitev preskrbe s kruhom in moko.

Predlog zakona je potreben, ker se more zgoditi, da bi vsled prevelikih nakupov moke ali vsled nepravilne uporabe moke zaradi neugodnega razmerja cen med krušnim žitom in krmili, vsaj začasno moglo primanjkati krušne moke in moke za kuho.

Osnutek zakona predvideva v glavnem:

1. Prepoved krmljenja krušne moke.
2. Mlini in veletrgovci z moko smejo prodajati krušno moko samo onim osebam, ki jo rabijo za peko kruha.
3. Določitev posebnih ukrepov, ki bi bili morebiti potrebni za zagotovitev zadostne količine krušne moke.

Osnutek zakona se ne nanaša na krušno žito.

Zakon tudi ne predvideva zopetne uvedbe krušnih nakaznic oziroma nakaznic za moko.

NAROČNIKOM

Zadnji številki „Našega tednika“ smo priložili položnice in prosimo naročnike, da čimprej nakažejo še dolžno naročnino in pa naročnino za l. 1951.

Po „volitvah“ v Sovjetski zvezi

Prejšnjo nedeljo so bile v Sovjetski zvezi volitve v sovjetski Vrhovni sovjet. Volitve še niso bile v vseh avtonomnih republikah Sovjetske zveze. Dosedanji rezultati pa kažejo, da je dobila komunistična lista (ki je bila edino dovoljena) skoraj 100 odstotkov, kakor je bila tudi udeležba skoraj 100 odstotna. Tako javljajo iz tatarske in dagestanske republike, da je bila udeležba 99.9% in da je od teh glasov dobila edino dovoljena lista 99.99% glasov.

Ameriška vojska v Evropi

V zunanjepolitičnem in vojaškem odseku ameriškega senata razpravljajo o vprašanju odpošiljanja nadaljnih oddelkov ameriške vojske v Evropo. Proti temu je namreč nastopil republikanski senator Robert Taft.

V razpravi je omenil zastopnik Amerike pri Združenih narodih Sherman Cooper, da bi mogla imeti umaknitev čet Združenih držav iz Evrope za posledico največjo kapitulacijo Združenih držav v svetovni zgodovini. Ojačanje ameriških vojnih sil je zato v Evropi za obrambo svobodnih narodov Evrope brezpogojno potrebno.

Tudi oba predsednika zunanjepolitičnega in vojaškega odseka senata sta predložila kongresu spomenico, v kateri predlagata, naj kongres v celoti odobri politiko vlade, ki hoče poslati pod poveljstvo generala Eisenhowerja v Evropo še nadaljne ameriške čete. Saj je taka vladna politika v smislu določil pogodbe Atlantske zveze, katere končni cilj je ravno tako, kakor tudi cilj ameriške politike, ohranitev svetovnega miru.

Francoski volilni zakon

V francoskem parlamentu je živahna razprava o spremembi francoskega volilnega zakona. Pri tem zahtevajo poslanci francoske ljudske stranke taka določila zakona, da ne bi bilo mogoče polastiti se manjšim skupinam državne oblasti. — Ako ne bi prišlo do sporazuma med vladnimi strankami, bi moglo to povzročiti odstop vlade.

Romunski gospodarski „plan“

Romunski vladni časopisi poročajo, da je bil v letu 1950 uspeh gospodarskega načrta komaj polovico tega, kar je načrt predvideval. Kot vzrok tega navajajo časopisi nedisciplineranost romunskih delavcev, četudi so ti lastniki (v solastništvu z državo) industrijskih naprav.

Smučarske tekme v Planici

Letos bodo smučarske prireditve v Planici v tednu med 7. in 11. marcem. Doslej so prijavile svojo udeležbo smučarske skupine iz Zapadne Nemčije, Avstrije, Italije, Združenih držav in Švice. Manjša skupina smučarjev bo prišla tudi iz Francije, pogajanja pa še niso končana s Švedi in Norvežani. — Zastopniki Finske se zaradi gmotnih razlogov verjetno ne bodo mogli udeležiti planiških tekem. Skoraj gotovo pa bodo prišli turški smučarji, ki so sedaj v Avstriji.

Letošnje tekme v Planici bodo na skakalnici, ki je zgrajena za dolžino skokov 80 metrov, vendar pa so na njej možni tudi daljši skoki. Velika ali mamutska skakalnica, ki omogoča skoke ali boljše rečeno — polete do 120 metrov, letos ni uporabna, ker popravila na njej še niso gotova.

Odbor za organizacijo planiškega tedna računa, da bo letos prišlo v Planico okrog 130.000 gledalcev iz Jugoslavije in iz inozemstva.

GLAS IZ ŠVICE

V zadnji številki našega lista smo objavili glas iz Amerike. Danes pa prinašamo v prevodu zanimiv članek iz švicarskega lista „Schweizer Rundschau", Monatsschrift für Geistes leben und Kultur, 50 letnik, februar 1951, zvezek 11 — Zürich. Članek prinašamo v celoti:

„Dne 10. oktobra je praznovala avstrijska zvezna dežela Koroška spominski jubilej. 30 let je minilo, odkar je prebivalstvo južne Koroške odločevalo v glasovanju ali hoče ostati pri Avstriji ali pa se priključiti Jugoslaviji. 59% volilcev je glasovalo za Avstrijo in 41% za Jugoslavijo. To dejstvo že samo dokazuje, da živi na Koroškem nenemška narodna skupina.

V resnici je na Koroškem močna narodna slovenska manjšina, ki je jezikovno in kulturno najožje povezana s prebivalci najsevernejše ljudske republike Jugoslavije, namreč Slovenije. Da se je ta manjšina leta 1920 kljub temu odločila za Avstrijo, je pripisovati zvestobi do avstro-ogrske monarhije kakor tudi odklonitvi srbske hegemonije. Pri vsem pa je bil ljudem Celovec bližji kakor mesta onstran Karavank in je tako nudil boljši trg za kmečke pridelke. Poleg vsega pa je koroška deželna vlada dne 28. septembra 1920 v Št. Vidu v svoji zgodovinski odgovornosti v imenu od nje zastopanega prebivalstva izjavila, da hoče slovenskim sodeželanom sedaj in za vse čase čuvati njihovo jezikovno in kulturno posebnost in da hoče posvetiti kulturnemu in gospodarskemu razvoju Slovencev isto pozornost kakor nemškemu prebivalstvu dežele.

Kljub tem obljubam, ki jih je po prvem desetletju svečano ponovil koroški deželni zbor, bi švicarski letoviščar, ki se je letos mudil ob lepih koroških jezerih, komaj opazil, da živi na Koroškem poleg nemško govorečega prebivalstva tudi slovenska manjšina. Od časa do časa se je pač slišalo nekaj o „Vindišarjih", vendar s takim prizvokom, da bi si človek mislil, da gre v tem slučaju za manjvredno skupino ljudi, ki nekam ne spadajo prav k Avstriji.

Zelo zanimiv je pogled na rezultate ljudskih štetij na Koroškem.

Leto	Nemcev	Slovencev	Skupno
1870	208.000	119.000	327.000
1880	242.000	102.000	344.000
1890	255.000	101.000	356.000
1900	270.000	90.000	360.000
1910	307.000	82.000	389.000
1923	334.000	37.000	371.000
1934	378.000	27.000	405.000

Ta statistika kaže nenaravni porast nemškega prebivalstva in trajno padanje slovenske manjšine. Velika razlika med letom 1910 in 1923 se da deloma razlagati s tem, da je del dežele pripadel po prvi svetovni vojni Jugoslaviji in drugi del Italiji, kar pomeni naravni padec Slovencev za 30.000. Ako primerjamo s prejšnjimi številkami rezultate ljudskih štetij v Švici, ki so dognala 1888 v Švici 38.357 Retoromanov, in 1930 pa je njihovo število znašalo 43.372, tedaj bo vsakemu Švicarju jasno, da na Koroškem ne moremo govoriti o normalnem razvoju prebivalstva, marveč se vrši tam germanizacija v pravem pomenu besede. Ker pa so Slovenci na Koroškem predvsem domači, z zemljo povezani kmetje s številnimi družinami, je upravičeno, da računamo prirastek prebivalstva na oba naroda enako. Za leto 1944 bi to pomenilo 272.000 Nemcev in 120.000 Slovencev, kakor je tudi leta 1945 poročala in pisala „Koroška Kronika", katero je izdajala britanska obveščevalna služba, od 100 do 120.000 Slovencih. Okroglo 90.000 Slovencev si torej danes ne upa več priznati se k svojemu narodu in se pustijo pri ljudskem štetju kot Nemce šteti, čeprav govorijo doma večinoma še slovenski. Potek ljudskih štetij kaže, da bi morala po gotovih računih slovenska manjšina do leta 1960 izginiti.

Celo uradni učbeniki zgodovine priznavajo, da se je roko v roki z misijonarenjem slovenskega naroda iz Salzburga vršila tudi germanizacija. Patriarhi v Ogleju so se zadovoljili z oznanjevanjem Kristusovega nauka in so pustili narodu jezikovne in narodne posebnosti.

Tako tvori Drava kot nekdanja meja med oglejskim patriarhatom in salzburško nadškofijo tudi danes mejo med obema narodoma.

Tudi severno od Drave še najdemo v pokrajinskih in družinskih imenih spomine na Slovence. Potrebno je le, da gre človek pozorno po celovških ulicah in tam mora ugotoviti v napisih najmanj tretjino ponemčenih slovenskih imen. Germanizacija gre včasih prav svojevrstne poti. Tako je slovenska družina Sršen spremenila svoje ime v podobno nemško ime „Sehrschön". Celo družina Schuschnigg sega po krstnih matrikah v faro Radiše in sicer v obliki „Šušnik".*

V Hitlerjevi Nemčiji seve za tako jezikovno in kulturno manjšino ni bilo prostora. V velikih črkah so spominjali Korošce na njihovo dolžnost z lepaki „Der Kärntner spricht deutsch"! Vsaka sled jezikovne in narodne manjšine bi morala izginiti. Germanizacija je zadela celo nagrobne kamne. Niti v družinskem krogu niso smeli govoriti svoje materinščine brez nevarnosti, da ne bi bili denuncirani. Po vojni zmagi pa so nameravali preseliti zadnje ostanke v Ukrajino, da napravijo prostora volksdeutscharskim kmetom.

Z napadom na Jugoslavijo pa se je položaj še bistveno poslabšal. Istega dne že so spravili vse slovenske duhovnike v zapore ali pa jih premestili na nemške fare in v koncentracijska taborišča, njihova mesta pa so zasedli nemški, slovenščine nezmožni duhovniki. Pod silo razmer je celo cerkvena oblast prepovedala rabo slovenskega jezika na prižnici in pri bogoslužju.

Tako je razumljivo, da je Osvobodilna fronta Tita tudi na avstrijskih tleh našla pristašev, da je mnogo koroških Slovencev izginilo v gozdove. Če pa danes mala skupina komunističnih Slovencev povsod postavlja spomenike, tako je to bolj propagandističnega značaja. Vsak človek ve, da to niso bili komunisti, vendar se tedaj niti Churchill ni zavedal, da tiči za Osvobodilno fronto Tita komunizem.

Na žalost tudi konec vojne ni prinesel bistvenega izboljšanja. Leta 1945 so Slovencem svečano zagotovili dvojezično šolo po švicarskem vzorcu. V najugodnejšem slučaju pa bi poučevali samo v spodnjih treh letih v materinščini. Od četrtega leta pa je tudi v popolnoma slovenskih vaseh nemški učni jezik. Otroci dobivajo kvečjemu tri do štiri ure tedensko pouk v materinščini. Toda celo proti taki rešitvi žene VdU najhujšo gonjo. Ta nemško nacionalno pobarvana stranka prireja na južnem Koroškem zborovanja, organizira šolske stavke in pobira podpise, da onemogoči to ureditev.

(Dalje prihodnjič)

---

* Opomba uredništva:

Verjetno je pisec članka bral knjigo: »Österreichische Vaterlandskunde« Deutscher Verlag für Jugend und Volk, od avstr. prosvetnega ministrstva aprobirana 27. X. 1937, štev. 1937/38, kjer piše na strani 45 sledeče:

»Die Drau als damalige Diözesangrenze zwischen Salzburg und Aquileja wurde zur Sprachgrenze, weil die deutschen Kirchenfürsten in Salzburg und Passau neben der Christianisierung auch die Germanisierung der Slovenen betrieben, während die zumeist romanischen Inhaber des Patriarchenstuhles von Aquileja sich mit der Christianisierung der Slovenen südlich der Drau begnügten.«

Sicer pa pisec članka sam v drugem delu pripoveduje, kako je živel in opazoval ljudi na Radišah tik Celovca in videl, da je kraj popolnoma slovenski; ni pa zapazil, da je severno od Drave. Da se je germanizacija vršila, to potrjuje velika izguba slovenskega ozemlja tekom stoletij, pač pa ni Drava jezikovna meja.

Spisal: J. SIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC

ROMAN 5. NADALJEVANJE

„Kaj te je napadlo, Jožko!" je očitajoče gledal vanj gospod spiritual.

„Takoj si oblecite talar, pa takoj!" je ukazal ravnatelj s pridušenim glasom. „Takole si vendar ne boste drznili pred njegovo prevzvišenost."

„Menil sem, da ne smem —" se je hotel Holoubek izgovarjati, toda za vse je bilo že prepozno. Vrata sosednje sobe so se odprla, iz njih je prihitel Souček, žareč kakor razbeljeno jeklo, takoj za njim pa se je prikazala lepa, s sivimi lasmi pokrita škofova glava.

„Je že tu tisti izključeni bogoslovec? Ste ga našli?" je hitro in skrbno vprašal in, brž ko so njegove blage oči opazile Holoubka, so zažarele od veselja in takoj je pristavil: „Ah, gotovo ste vi tisti — dobro, da sem vas še ujel, stopite naprej," in Holoubek je tak, kakršen je bil, s kravato pod vratom, s talarjem in kolarjem na roki, stopil k škofu v sobo.

„Pred vsemi mi obljubite, da mi poveste resnico, nič drugega kot čisto resnico."

„Prevzvišeni, sedaj še ne morem, toda kdaj pozneje, če mi bo mogoče" — je slovkoval Holoubek; ker ni mogel prenesti dobrega, ljubeznivega škofovega pogleda, je v zadregi pred njim zaprl svoje iskreče se črne oči.

„Ogabnost so pred Gospodom lažniva usta" — je nehote navajal škof sv. pismo. — „Odložite laž in sleherni naj govori resnico s svojim bližnjim, vas opominja, ne jaz, ampak sv. Pavel, in če vam to ni dovolj, vam ukazuje sam Bog: ne pričaj po krivem. Vi, gospod Holoubek, ste nalagali svoje predstojnike, toda ne smete nalagati svojega škofa, ki vas nikdar z ničemer ni razžalil. Pravkar se mi je Souček vsega izpovedal in zdaj bi samo rad vedel, čemu ste se zanj žrtvovali. Morda vam ne ugaja v semenišču? Iščete skrivno pot, kako bi prišli iz semenišča? Ne čutite poklica za duhovnika, ali kaj vas je k temu nagnilo. Toda zgolj resnico, prosim!"

„Souček torej ne bo izključen?" se je predrznil vprašati začudeni Holoubek. Vsa plašnost je padla raz njega; govoril je s tem zares častitljivim starcem prav za prav prvič. Tu in tam je pri srečanju v semenišču ali pri akolitatu v stolnici škof sicer spregovoril z njim nekaj besed. Navadno je vprašal, kako mu je ime, kje je študiral, pozna li v Plznu gospoda predsednika, ki je bil škofov rojak in sošolec; toda danes se je povsem drugače razgovoril.

„Dam vam besedo, da se Součku zaradi njegovega iskrenega kesanja topot niti las ne skrivi," se je prevzvišeni veselo nasmehnil. „Le to bi rad vedel, kaj vas je nagnilo k vašemu prenagljenemu činu."

„Sočutje, prevzvišeni, nič drugega ko sočutje. Souček nima kam iti, ne kje živeti, ne s čim se obleči in nasititi. Nocoj sem si to predstavil, pomislil sem, kako veseli Souček zasovraži semenišče, morda tudi vse, kar je z njim v zvezi, če ga bo trla beda, dokler se kje ne ujame. Jaz pa imam kam iti in od česa živeti. Če me izključijo, se v mojem mišljenju in ravnanju nič ne spremeni. Poskusim, da me kje drugje sprejmo, magari v samostan za brata, nekam že pojdem, zato ker na mojo pomoč doma nihče ne čaka, nikomur mojih sorodnikov mi ni treba pomagati. Tako sem se torej odločil, da pomorem Součku, da nastavim svojo glavo in prestrežem njemu namerjeni udarec."

Škofu so se orosile oči in na vejicah so se mu zalesketale solze. Objel je Holoubka in ga poljubil.

„Oblecite talar in ostanite taki, kakršni ste, vse življenje," mu je mehko dejal škof in ga pokrižal na čelo.

*

Po večerji se je zbrala družina „Dimovcev" v kadilnici okrog svojega predsednika. Nikdo ni rekel čemu, toda vsi so potihem zapeli njemu na čast njegovo najljubšo pesmico:

Imela sem golobčka v kletki zaprtega.
On mi je zletel do polja širokega...

Niti serafinski kvartet ni znal tako prisrčno zapeti, kakor so danes zapeli „Dimovci". Le veseli Souček ni pel, ampak je gledal na žida in si otiral solzo za solzo, ki so mu vroče vrele iz oči.

„Jožko, do smrti, do svoje smrti tega ne pozabim, naj me zemlja ne nosi več, ali me pa naj pogoltne najtemnejše peklensko brezno."

Holoubek se je v zadregi prestopal, se sladkokislo smehljal in, brž ko je mogel — niti svoje pipe ni pokadil — je zbežal iz „dima", kjer mu danes prav nič ni prijalo.

Toda miru še ni našel. Tekel je v kapelo, toda tam je pred samimi vrati padel naravnost gospodu spiritualu v naročje.

„Tu čakam nate, sinko," ga je zaupno tikal in šepetaje govoril svojemu ljubemu Holoubku, „že sem se tresel, da se bova morala pred časom ločiti — pa glej, vse se je dobro, zelo dobro razvozljalo; Bog ti bo poplačal, Jožko — gotovo ti bo poplačal," je šepetal spiritual, pa od ginjenja ni mogel več.

IV. ŽENSKA

Holoubkova mati je bila vsa srečna, da so na škofijstvu na njenega gospoda najbrž pozabili: „Moj Bog, saj se tega otroka nisem nič naužila. Od malega je bil doma le gost o praznikih in počitnicah in vsa leta je preživel na tujem. Naj se sedaj le malo pomudi," je ponosno razlagala sosedam in zaljubljeno gledala na sina-novomašnika. Sveti Venceslav je že minil, do Vseh svetih ni bilo več dolgo, tudi sv. Martin na konju se je že bližal, pa šele ta je prinesel Holoubku jurisdikcijo in ga povišal od novomašnika za markovskega kaplana.

„Škoda, večna škoda," je tožila mati, „gospodje bi te lahko pustili tu čez božič in po novem letu bi z božjo pomočjo lahko nastopil službo."

„Služinčad se menja o sv. Martinu," se je nasmejal Holoubek, „zato —"

„Molči no, saj se vendar ne boš primerjal s služinčadjo," ga je pokarala mati.

„To ni nikakšna sramota, mamica, Gospodov služabnik biti je častno."

„Da, to že, to že!"

„Vidite torej, da moram držati s služabniki."

Oče se je smehljal in brskal v spominih. Markov! Markov! Vse se mi tako zdi, da smo od tam nekoč imeli žrebe, Da, tako je. Tistega konja z liso na čelu. Toda, dečko, to je menda nekje za deveto goro. Konja sem kupil menda iz tretje roke, preden je prišel k nam."

„No, kaj pa mislite, daleč vendar ne bo, na Češkem bo čisto gotovo, zato ker niti Afrika niti Azija ne spadata pod našo škofijo. Veseli bodite, da se mi ni treba peljati tja z ladjo kakor misijonarju in da bodo tam znali peči mlince in kuhati cmoke."

Holoubkova se je še v svoji žalosti morala smejati, ko se je spomnila, kako je njen gospod ves mrtev na teh dvoje kuhinjskih izdelkov in kako jih je hvalil: „Mamica, takega štruklja, kot znate vi, ne napravijo niti na škofijstvu — in vaši buhteljni — o — te bi lahko postavili na cesarsko mizo."

„Samo da bodo imeli tam kakšno gospodarstvo in gojili golobe," je zopet skrbelo očeta, „pa ti gotovo ne bo dolg čas."

„Seveda bomo imeli, očka. Kakšen vrtiček ima vsako župnišče, in tam bom gojil zelje. In golobe? No, če bi jih ne imeli, vam bom pisal in vsekakor mi pošljete par rimljanov, par golšarjev in par špancev, kaj?"

„Kako ne bi poslal! Seveda jih pošljem in mamico tule z njimi. Prinese ti jih, nič ne skrbi."

Tudi v Markovem so se že veselili prihoda novega kaplana. Cerkovnik Kořil je v židovi prodajalni, kjer se je dnevno ustavljal po jutranjem zvonjenju pri šilcu pristnega, da se pogreje, pri trafikantu, v kovačnici in povsod je z obrazom sedmih žalosti razkladal: „Tak, dobili bomo novega

Nemški škof o dolžnostih do lastnega naroda

V letih tik pred drugo svetovno vojno je nemški škof Geyer kot delegat sv. stolice potoval po severni Ameriki in obiskoval vse kraje, kjer bivajo novo naseljeni nemški katoličani. Namen njegovega potovanja je bil dušno pastirski. S svojimi misijonskimi govori naj bi nemške katoličane, ki žive tam ločeni od svojega matičnega naroda, rastreseni med drugimi narodi, potrdil v katoliški veri in poživel njih versko življenje. Škof Geyer je bil gotovo mož strogo cerkvenega mišljenja, sicer bi mu ne bila sv. stolica poverila tako važne naloge. Pri izvrševanju svojega poslanstva si je moral ugledni mož pridobiti mnogo dragocenih izkušenj. Iz bogate izkušnje je zapisal tele upoštevanja vredne besede o dolžnosti do materinega naroda: „Kjer je le en rojak v tujini v nevarnosti, da izgubi svojo narodnost, naj ga obišče duhovnik in ga opozori na dolžnost ostati v občestvu svojega naroda."

Škof je gotovo našel neštetokrat potrjeno našo izkušnjo, da kdor se s pravo ljubeznijo oklepa svojega naroda, bo navadno ostal tudi zvest sin sv. Cerkve. Če se pa iz kakršnih koli razlogov izneveri svoji narodnosti, je v veliki nevarnosti, da ob uri preizkušnje vrže proč tudi vero svojih očetov.

Škof Geyer govori torej odkrito in jasno o dolžnosti ohraniti živo zvezo s svojim rodnim ljudstvom in sicer velja to po njegovih besedah tudi za rojake v tujini, o katerih bi človek mislil, da jim ne preostane drugega, kot da se spojijo s tujim narodom. Vendar je ohranitev narodnosti po škofovem mnenju velikega pomena za ohranitev verske zavesti. Koliko bolj se mora potem to reči o narodu v domovini: Treba je skrbno čuti, da se v sinovih naroda vzbudi in utrdi zdrava nešovinistična narodna zavest, da se jih vzgoji h krščanski ljubezni do lastnega naroda in ob enem tudi k ljubezni do drugih narodov. Tako vzgojeni člani naroda bodo navadno tudi zanesljivi, res živi udje velike nadnarodne družine svete Cerkve.

Vidimo torej, da nemški škof Geyer pravi prav to, kar je že pred sto leti tolikokrat zatrjeval naš veliki učitelj škof Slomšek in za njim drugi do današnjega dne. Njihovih besed niso mogli ovreči, marveč zdaj šele po sto letih prihajajo Nemci do istega spoznanja, ker jih je pač izučila bridka izkušnja.

Kolikokrat in na kolikih primerih se je to pri nas uresničilo v nesrečni Hitlerjevi dobi. Kateri ljudje po farah našega ozemlja so tedaj odpadali od katoliške Cerkve? Vsi dobro vemo! Zato pa je škof Slomšek in za njim Einspieler s toliko vnemo zahteval za naše ljudstvo narodno šolo, to je šolo z materinim kot učnim jezikom. To ni bil nobeden pretirani nacionalizem, to je narekovala zdrava upravičena ljubezen do lastnega naroda, oziroma je to zahtevala in vedno še zahteva naravna postava. Koliko usodnih napak in blodenj, koliko težkih udarcev bi si bila tedanja Avstrija prihranila, ko bi bila v odločilnem letu 1848 in v naslednjih letih poslušala Slomška in druge sodelavce zlasti Einspielerja; ko bi bila dala slovanskim narodnostim, zlasti še majhnemu in zaničevanemu, a domu in Cerkvi zvesto udanemu narodu, kar mu po naravni postavi gre; ko bi bila poslušala opomine Einspielerja, da poslanstvo Avstrije ni na nemškem severu temveč na slovanskem jugovzhodu.

Izostali bi bili usodni dogodki leta 1918 in naslednjih let, in ne bi imeli še zdaj toliko opravka in težkoč s še vedno nerešenim narodnostnim vprašanjem na Koroškem in v celi srednji Evropi. To mnenje je izrazil šele pred par leti star izkušen avstrijski državni uradnik. In kaj je rekel dr. Renner na smrtni postelji: „Rešite manjšinsko vprašanje," to se pravi po naše, dajte pravice slovanskim manjšinam.

Kokor škof Geyer govori tudi nemški nadškof dr. Gröger, ki je pred par leti umrl in je za časa narodnega socializma pisal o teh problemih. Istega mnenja je že tolikokrat tudi v naših listih imenovani strokovnjak v manjšinskih vprašanjih dr. Grentrup. Prav isto je še med nami povedal na katoliškem shodu v Gradcu sudetski nemški duhovnik Reichenberger, zagovornik iz domovine izgnanih sudetskih in drugih Nemcev. Mislim, da je narodnost nekaj od Boga danega, da ima vsak dolžnosti do svojega naroda, zlasti ob času preizkušnje.

Vidimo torej, da se nemški škofje in duhovniki popolnoma strinjajo z našimi. Saj tudi drugače biti ne more, kajti Kristus in njegova sv. Cerkev nam s svojim vzgledom in svojo prakso kažeta, da je nekaj naravnega in zato moralno dobrega priznavati se in živeti z narodom, iz katerega si izšel in si mu soroden po krvi, jeziku in kulturi; da je ne samo lepo in dovoljeno, ampak moralna dolžnost ljubiti ta narod pred vsemi drugimi, z ljubeznijo gojiti njegov jezik in čuvati ter braniti vso narodno lastnino proti onim, ki bi jo skušali odpraviti; nravno dobro je ostati ukoreninjen svojemu narodu in se ne dati iztrgati iz tistega naravnega občestva, v katerem si se rodil.

Sledi iz tega tudi, da je protinaravno in zato slabo, če se kdo sramuje svojega naroda kot manj vrednega, kakor je grdo, če se kdo sramuje svoje revne matere. Ako je narod slaboten, zaničevan, trpeč, ga moramo radi tega še bolj ljubiti, kakor se tudi staršem v trpljenju iskazuje še več ljubezni. Protinaravno in nemoralno je posebno, če kdo iz nižjih nagibov n. pr. radi večje gmotne koristi, radi večje časti, radi boljše kariere zataji pripadnost k svojemu rodnemu ljudstvu.

Logično dalje sledi, da je nedopustno koga s silo, fizično ali moralno, to je s političnem ali gospodarskim pritiskom, ali pa z zvijačo iztrgati iz živega narodnega občestva, zlasti na ta način, da se komu s šolskim sistemom onemogoči spoznati svoj lastni narod ter svoj jezik in kulturo in se ga tako raznarodi.

Jasno je, da se pri takem raznarodovanju ubija organsko življenje in se uničujejo duhovne in moralne vrednote; kajti po besedah nadškofa Grögorja je narod krona nekega sveta, ki je od Boga ustvarjen in nosi tudi narod od Boga blagoslovljeno življenje v sebi. V katoliškem listu „Volksbote" z dne 4. VI. 1950 je obsojeno postopanje narodno socialističnih mogotcev, ki so onemogočali poljskim otrokom priučiti se materinemu jeziku in prav tako postopanje sovjetskih oblastnikov v vzhodni nemški coni, ki isto nasilje izvajajo nad nemškimi otroki. S tem se pač to jasno označuje kot velika krivica in zlo, če se mladini zabranjuje izobrazba v materinem jeziku.

Ko so lansko leto pripeljali iz Jugoslavije nekaj otrok nemških pregnancev,je znani koroški dnevnik označil kot posebno žalostno in krivično, da se ti otroci niso mogli naučiti nemškega materinega jezika. To je tudi res treba obsoditi, toda upoštevajmo, da se je to zgodilo v izrednih vojnih in prevratnih časih, ki jih niso zakrivili jugoslovanski narodi, temveč Hitlerjevski napadalci.

Kaj pa se je na Koroškem godilo v mirnih časih, takorekoč pri belem dnevu pred očmi javnosti v pravno organizirani kulturni državi, ne samo nekaj let, temveč skozi desetletja, kljub ugovarjanju in prošnjam slovenskih staršev. O tem pa prihodnjič.

MODROST V PREGOVORIH

Če ne moreš pomagati, vsaj ne zaviraj.
Kjer ni nobenega reveža, tudi ni nobeden bogat.
Boljše je s pametnim jokati kakor z bedakom peti.
Kdor starše ljubi in podpira, si nebesa odpira.
Nobena pesem ni tako dolga, da je ne bi izpel.
Piškavega oreha je največ slišati.
Gorje hiši, v katero ljudje nočejo.
Človek brez žene je kakor soba brez stene.
Kadar denar poide, pamet pride.

---

gospoda, novinčka, naravnost iz semenišča nam ga pošljejo. Ah jej! To bo truda, preden ga okopljem in preden se od mene navzame in nauči, kako jaz te reči vodim in vršim."

„No, botrček, kar je res, je res! Vzoren red imate v cerkvi," so se mu povsod dobrikali v obraz. Pohvala pa je učinkovala na Kořila kakor alkohol: oboje ga je poživilo, razvnemalo je njegovo že po naravi bujno domišljijo, tako da se je dvigal v vrtoglavo višino, kateri se je v treznosti sam čudil.

„Seveda," je odgovoril samozavestno tudi zdaj. „Pri zadnji birmi me je dal poklicati sam škof, me potrepljal po rami in rekel: ‚Tako, že tretjič se vidimo, ljubi Kořil. Vidim, da znate in razumete vse, kar se tiče cerkve.' Da znam in razumem tako dobro, sem odgovoril gospodu škofu, da bi mogel biti kjer koli za organista še to minuto in za župnika še to uro. Gospod škof se je nasmejal in rekel: ‚Gospodu župniku pošljemo ovratnik, kaplanu papirnati pohvalni dekret, vam bi se spodobili vsaj rokavci, toda ker pa te navade ni in bi ostali cerkovniki bili na vas ljubosumni, zato nate desetak in mi dobro izšolajte novince!"

Gospod Holoubek niti slutil ni, v kako zanesljive roke pride, toda kljub temu je pri samem začetku napravil na Kořila najboljši vtis. Ko mu je namreč stari prišel na postajo naproti in iskal njegovo roko, je Holoubek ni dal poljubiti, celo težkega ročnega kovčka mu ni pustil nesti, izročil mu je le manjši zavitek in se prijazno nasmejal cerkovniku: „V njem so buhteljni, ki mi jih je mamica spekla za na pot, kar vi jih pojejte, kajti če bi se jih jaz lotil, se bojim, da bi se kaj hitro vrnil."

Kořila si je s tem dodobra pridobil: „Biti mora iz silno dobre družine," je hvalil tako pri židu kakor na vseh ostalih svojih postajah. „V tistem zavitku sem res našel buhteljne. Pa kakšne buhteljne! V roki so se mi kar razsipali in na jeziku so bili sladki kakor slaščičarjevi. Kos šunke je tudi bil v njem in gosje stegno. Pravim, strašno lepo so ga z doma spremili."

Tudi v župnišču so Holoubka prijazno sprejeli. Gospodu župniku je bil všeč in, ko je bil sam z gospodinjo, ga je hvalil, kako skromen in tih je, če se ne pretvarja, pri tem pa lep in zdrav gospodek.

Tudi kaplan je prav zadovoljno kakor škorec hišico ogledoval svoje novo gnezdece. Vsekakor je to v gorah. Pri njih doma je bilo komaj nekaj pršiča, tu pa je sneg mestoma laket visok, mogočni hribi se grmadijo tu in se topo bočijo proti nebesnemu obloku, po njih rebrih pa se kakor črni plašči vlečejo pasovi gozdov. Pokrajina je krasna že zdaj, a kaj bo šele na spomlad! In ko se je ozrl skozi okno kaplanije, je opazil pod pristrešjem pri hlevu viseti dva komata, v odprti kolnici vozove, pluge, sani, skozi drugo okno pa je z očesom komaj obsegel velikanski vrt, ki je sedaj počival pod rahlo snežno odejo.

„Košček ga bo gotovo zoranega za zelenjavo, zelje," mu je takoj šinilo v glavo. Toda na te reči misliti je še dovolj časa. Zdaj ima Holoubek tehtnejše skrbi. Župnikovi sivci so takoj za njim pripeljali na saneh njegovo pohištvo; treba ga je razpostaviti, razobesiti slike, pripraviti se na prvo nedeljsko pridigo, obiskovati je treba šole, v župnijski pisarni pregledati matrike pa brevir zmoliti, prebrati časopise, domov napisati vsaj nekaj vrstic. Tudi gospodu spiritualu bi moral odgovoriti in „čuku" Součku, ki je najprej bil nastavljen — takoj po posvečenju — in ki mu je dajal nasvete in migljaje že „iz lastne skušnje".

Skrbela sta zanj tudi župnik in gospodinja. „Tako no be šlo, na tak način bi si hitro nakopali kakšno vnetje ali revmatizem," sta mu dopovedovala. „Preskrbeti si morate visoke škornje, kratko hribovsko suknjo, pa boste po tem snegu brzeli kot zajec. Monduro pa si shranite, ne zgubi se vam in, če vas veter kdaj zanese v mesto ali kam v ravnino, boste tam zopet hodili v škripajočih škornjicah in dolgih suknjah."

Holoubek, ki se mu je na poti do vaških šol sneg nabiral na vrhu v škornjico in mu je dolga zimska suknja frfotala v vetru, je stvar sprevidel ter takoj domov pisal, kakšnega božička naj mu pošljejo, njegovo mero da imajo doma, denar pa tudi.

Na sveti večer pa je Holoubek pod drevesom našel lepo, mehko in nenavadno lahko kučmo, ob njej pa hrastovo palico, zgoraj zakrivljeno, spodaj močno okovano z ostro konico.

„Pedum et mitra," se je nasmehnil gospod župnik in še enkrat zadovoljno vzel v roke kučmo, jo zmehčal, pogladil, pihnil v dlako in spregovoril: „Od kune je, dve kunini koži sem zanjo žrtvoval, spoštujte jo in rabite jo v zdravju."

To je bilo za Holoubka nekaj novega. Pozorno je prisluhnil, segel po kosmati kučmi in od začudenja bi skoraj vzkliknil, tako lahka in mehka je bila kakor svilena.

„Iz česa neki je? Kje pa ste jo blagovolili kupiti?" se je odkrito čudil.

„Kupiti?" se je smejal župnik. „Takih kož za kučme ni naprodaj. Kakšne umazane odpadke pač, skrpane iz odrezkov, da, to pač. Pravim vam, da sem kune sam ujel, kože ustrojil in Katica tule jih je sešila bolje nego kateri koli krznar."

Po večerji pa je gospod župnik tja do polnoči odkrival nove svetove. Razlagal mu je o kunah, dihurjih, podlasicah in hermelinih, kako jih zasleduje, kako nanje preži, kako jih lovi na tolkač. Holoubek je prvič slišal, koliko bistroumnosti je treba, preden se da taka zverina ukaniti, preden se dožene, kam hodi in ob kateri uri.

„Glejte, dragi brat, to je tako," je zaključil župnik svoje svetonočno predavanje, „povsod si ljudje krajšajo dolge zimske večere, kakor morejo. V mestih gredo v gledališče, na koncerte, plese in druge zabave, po vaseh predejo, igrajo, skubejo perje, nekateri berejo, študirajo in pišejo, jaz pa zasledujem škodljivce, nanje prežim, jih opazujem ter občudujem Stvarnika, ki je tem navihancem dal toliko bistroumnosti, da se jim često posreči utrgati vado, da jim pogosto moramo celo dobrovoljno prepustiti goloba, pišče, kuro, jajce ali kos slanine, če se jih hočem polastiti."

Holoubek je bil navdušen. Med prazniki je župnik gospoda kaplana močno mučil, toda zato je pregledal, uredil, namazal in osnažil vse rjave pasti, navadne in s peresi, okroglaste in vrteče se, škripce z loki in škripce z zaokroženimi in širokimi kavlji. Ne le, da se je naučil, kaj je „vonj" in „vada", ampak znal je škripce tudi navonjati, nastaviti vado in pasti.

Prav ko so minile božične počitnice in se je zopet začela šola, je prišel gospod župnik v svojih zanimivih razlagah k delu o zasledovanju živali. Svoj živ dan Holoubek ni poslušal nobenega predavanja tako željno kakor starega župnika, ko se je razvnel in z mladostnim ognjem razlagal, kako hodi kuna, kako dihur in kako podlasica; kako spoznaš pasjo, mačjo, ježevo ali veveričino sled, kako sledovi povedo, se je li žival plazila ali skakala. Vse to mu je gospod župnik, kolikor se je dalo, na vrtu nazorno pokazal.

Proti jutru je zapadel nov sneg, rahel kot perje, in enakomerno je pokril vse strehe, pota in sledi.

Pri zajtrku po maši se je župnik vrtel na stolu: „Takoj bi šel z vami, dragi brat, da, saj greste v Bučine v šolo! Pot vas bo peljala po gozdu — preko Grb. Po takem novem snegu kakor je danes, je zasledovanje prava slast. Vsaka pomota je izključena, sledi so natančne, kakor bi bile ulite, sveže, gotovo izdajo vse skrivne poti in brloge vseh mogočih živali. Pokrajina, zlasti pa gozd, je kakor odprta knjiga, le brati, le brati morate znati. — Škoda, večna škoda, da ne morem z vami," je odkrito tožil gospod župnik. Pa ni mogel, ne smel. Pust se je bližal in za danes sta bila naznanjena dva para zaročencev k vpisovanju, katerima je bilo treba preskrbeti spregled, napisati matrične liste, priloge k prošnjam — in tako je gospod župnik samo željno gledal za kaplanom, ko je slekel talar in prvič šel v novi opremi ven. (Dalje)

Pri nas na Koroškem

CELOVEC

Nedeljska služba božja za naprej zopet ob pol devetih v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse. Popoldne ob štirih blagoslov.

OPOZORILO PEVCEM

Vse pevke in pevce opozarjamo, da je pevska vaja vsak torek zvečer ob 20. uri v Mohorjevi hiši na Viktringer Ringu št. 26, v sobi št. 4.

Pridite vsi in točno ob označeni uri.

PROSVETNI VEČER V CELOVCU

V soboto dne 10. marca bo ob 20. uri prosvetni večer v Mohorjevem domu. — Na ta večer opozarjamo vse prijatelje slovenske prosvete v Celovcu z vabilom, da se večera za gotovo udeležijo.

Star ZLAT in srebrn denar kupujem po najvišjih cenah. - URE in poročne prstane dobite pri meni zelo poceni

F. KARNER - URAR
CELOVEC - BURGGASSE 8

BEKŠTANJ
(Proračun)

Naši občinski očetje so 18. februarja obravnavali letni proračun občine, ki spada med največje podeželske občine na Koroškem.

Leto 1950 smo zaključili s prebitkom 5.443 šilingov in tudi za zidavo glavne šole smo prepisali iz lanskega leta 125.000 šil.

V proračunu za leto 1951 pa so postojanke za naše šole precej visoke, kar pač odgovarja tudi nabavnim cenam. Za šolo v Ločah predvideva proračun 20.000 šil., za šolo v Maloščah 27.300 šil., za šolo v Dičevesi 23.000 šil. in za šolo na Brnci 40.000 šil.

Za poti in mostove je predvidenih 48.000 šilingov. Občinski doprinos za naprave proti hudournikom znaša za tekoče leto šil. 56.000.

Požarne brambe in hidranti bodo potrebovali 32.000 šilingov.

Občinski doprinos za živinorejsko zadrugo znaša 23.500 šilingov, ki pa je skoraj ves krit s članarino.

To bi bile najvažnejše postojanke občinskih izdatkov, če izvzamemo plače nastavljencev in delavcev.

Med dohodki, ki jih občina pričakuje, pa naj bi davek na pijače dal 70.000 šil., zemljiški davek 102.000 šil. in davek na obrt 260.000 šil., če ostane pri vseh davkih osnova iz lanskega leta v veljavi.

Za žrtve po snegu in plazovih je odbor odobril 500 šilingov.

Vsem bolniškim blagajnam dobavlja OPTIK

Walter Gaggl
Beljak - Villach, Hauptplatz 11

OBIRSKO

Občina Bela se razteza po vsem kapelskem pogorju in hribovju in je zato tudi zelo redko naseljena. Občina mora skrbeti za vse številne poti in mostove v dolinah: Remšenik, Lepena in Lobnik.

Do 1. januarja letos je morala skrbeti občina tudi za cesto na Obirsko in še dalje v Korte. Z veseljem smo pozdravili odlok deželne vlade v Celovcu, da je ta prevzela s 1. januarjem skrb za cesto na Obirsko in v Korte. Pričakujemo pa seveda sedaj, da bo v kratkem zgrajen ali pa vsaj temeljito popravljen most pred gostilno Pepi in pa dolgi Perčev most. — Temu je Obirščica v pustnih dneh izpodkopala temelj in most je končno skoraj obvisel v zraku.

Promet je sedaj na obirski cesti zaprt, pričakujemo pa, da bodo na novih temeljih zgradili nov most, preko katerega vozniki ne bodo s strahom vozili in se bali, da bi se kopali v Obirščici.

S temeljito obnovo cest in mostov na Obirsko bi ta del belske občine tudi gospodarsko mnogo pridobil, ker bi se mogla lesna industrija bolj razviti. Zaradi tujskega prometa pa bi bila velike koristi vsaj dvakrat tedensko avtobusna zveza z Železno Kaplo. Saj je obirska dolina izhodišče za številne ture na Obir in na južne vrhove Karavank.

ŠT. JAKOB V ROŽU

V Št. Jakobu imamo nov, lep, mogočen občinski dom. Malo takih je na Koroškem, zato smo ponosni nanj. Zrastel je predvsem s pomočjo skrbnega in varčnega prejšnjega župana. Novi župan g. Hafner pa se trudi, da bi dom znotraj in zunaj dobil čim lepšo podobo.

Toda stari občinski tajnik, ki je dobro poznal ljudi in razmere in znal občevati z ljudmi, je žalibog opešal. Zato so rekli občinski možje, naj v novo hišo pride nov tajnik in je bilo razpisano mesto tajnika za definitivno nastavitev.

Kolikor vemo, je bilo vloženih več prošenj, med njimi je zaprosil tudi neki domačin, ki ima zahtevano izobrazbo. Nekateri občinski odborniki so posebej poudarjali, da mora novi občinski tajnik znati oba jezika. Še posebno je to potrebno v tako veliki občini, kjer ogromna večina govori slovensko. Tudi zakon pravi, naj bo uradnik vešč jezika, ki se v deželi govori (Landessprache). Nadvse čudno pa se nam zdi, kar smo slišali, da je uradnik okrajnega glavarstva, ki je bil pri seji, zavrnil to zahtevo, češ, da ni potrebno, da bi znal tudi slovensko. Baje je tolmačil željo okrajne in deželne oblasti, da občinski odbor nastavi sedaj prehodno poslujočega g. Leo Unterkreuterja iz Milstatta, ki pa ne zna slovenskega jezika. Tako bi bil v stoletni šentjakobski občinski tradiciji prvi tajnik, ki ne bi mogel z nami govoriti po naše.

1 kg ROZIN S 12·-
V TRGOVSKI HIŠI
Hans Brunner
Celovec-Klagenfurt, Priesterhausgasse

Šentjakobčani pa mislimo takole: občinski tajnik ima največ opraviti z ljudmi, zato naj pozna ljudi, razmere in oba deželna jezika! Ali res v celi občini ni za to mesto sposobnega domačina? Še iz starih časov nimamo posebnega zaupanja do ljudi, ki prihajajo od drugod poslani k nam in če kdo hoče imeti pri nas tako važno mesto, bi tudi radi vedeli, kaj je delal in kje je bil v nesrečnih vojnih letih. Če s svojimi davki plačamo občinskega tajnika (in prav slovensko govoreči del plača največ!), imamo vsaj to osnovno pravico, da lahko z njim govorimo v istem jeziku kot s svojim županom in doma. Istega mnenja bi morali biti v pravi demokraciji tudi okrajna in deželna oblast. Da bi pa priporočali tajnika iz strankarskih interesov, pa ne moremo verjeti.

Prav deželna vlada zadnje čase tako podpira zbližanje s sosedno državo in neprestano se izmenjavajo razne športne in kulturne in lovske skupine. In prav občina, skozi katero gredo vse te skupine, ki naj tvori most do soseda, naj ima tajnika, ki ne razume jezika domačega ljudstva in jezika soseda? Računamo na uvidevnost in demokratično zrelost občinskih odbornikov, da izberejo tajnika, ki bo odgovarjal željam in potrebam Šentjakobčanov, ki volijo občinske može in davke plačujejo.

ŠT. LENART PRI SEDMIH STUDENCIH

Dermutzevo Johano smo pokopali ob velikem številu ljudi. V cerkvi je g. župnik imel pogrebno mašo in naši pevci so peli. Tako se je poslovila od nas žena, ki je skoro vse svoje življenje delala in bila pridna ter s tem dala vsem drugim vzgled.

V torek smo pa pokopali mladega Mörtlna. Bil je komaj dobro leto star in že je moral zapustiti to solzno dolino. Mlademu očetu in materi naše iskreno sožalje, naj preveč ne žalujeta za njim, kajti sedaj imata priprošnjika pri Bogu.

Toda ne samo žalostne vesti, ampak tudi vesele so se dogodile v naši fari. Znana Uštinijeva družina v Gorpičah je kupila po dolgem času hčerko, katere so vsi zelo veseli. Posebno stari oče je ponosen na njo. Res je, da je s to punčko postal prvič „opapa", to je že nekaj, najbolj vesel pa je radi tega, ker je bila punčka. Sam je imel namreč samo eno, pa še tista je umrla. — Mlademu paru čestitamo, čestitamo pa tudi starima dvema.

Najlepše darilo! radioaparat iz trgovine
Otto Gaggl Beljak
OTTO GAGGL VILLACH (Zraven Parkhotela)

V Radni vasi je sneg napravil ogromno škode. Pri Ovarju je podrl skedenj, ki ga pa ni škoda. Ovar si je s tem prihranil delo, kajti na vigred ga je tako hotel podreti.

Poleg tega imajo v Radni vasi šest javnih korit, kjer si človek in živina lahko pogasita žejo. Če pa hočeš zvedeti kaj novic, je najboljše, da se postaviš ob eno izmed teh korit in zvedel boš vse. Tu se zbira ženski svet, ki si ima dosti povedati, med tem pa seveda vse pozabijo, da doma kuhajo. Možje se pa morajo jeziti, ker jed ni ob pravem času kuhana. Zato bi pa možem svetovali, da čim prej urede lastne vodovode po hišah in s tem bo marsičemu pomagano. Južina bo ob pravem času kuhana, tudi prismojeno ne bo nič. Tako se ne bo treba človeku preveč jeziti, kajti jeza škoduje zdravju, lepoti in še greh je.

Naši šolski otroci so bili v nabiranju za žrtve plazov in snega zelo pridni. Toda ne samo to, tudi sami so lepo vsoto darovali. Vsem se tem potom najlepše zahvaljujemo, naj jim ljubi Bog poplača ves njihov trud.

Pa tudi na Čavi je sneg povzročil ogromno škode. Največ škode je prizadel Potočniku, ker mu je podrl skedenj. Pod snegom leži skoro vse poljsko orodje. Škoda je zelo velika.

Čudno je letos, sicer je bil pust kratek, ni bilo porok. Res je, da so marsikatero prerokovali, še celo v „Našem tedniku" je bilo o tem govora. Škoda je res, da je ni bilo, bi vsaj dopisnika povabili, da bi nam spet kako mastno povedal. Dobil bi vsega dovolj, da ne bi bil žejen in lačen. Pripravljeno smo namreč imeli rešeto, iz katerega bi pil, pa tudi naprstnik je bil pripravljen iz katerega bi jedel. K. A.

Priljubljeno „Pratiko" za navadno leto 1951 dobite pri Družbi sv. Mohorja v Celovcu.
STANE 2.— šilinga

GLOBASNICA

Za predpustni čas smo uprizorili pri nas igro z naslovom „Voda". To je igra v treh dejanjih in je za predpustni čas zelo primerna. — Igrali smo jo na pustno nedeljo. Dvorana je bila do zadnjega kotička zasedena, vsi so bili zelo zadovoljni in so se nasmejali do solz.

Vsi igralci so svoje vloge zelo dobro rešili. Zlasti so bile posrečene vloge Rebernice in njenega sina, Amerikanca, ki je s svojim nastopom res mojstrsko podal svojo vlogo. Omeniti in pohvaliti moramo še vlogo župana in njegove hčerke, pa tudi še številne druge vloge.

Upravičeno smemo upati, da bo ta igralska skupina kmalu dosegla nekdanji sloveči glas Globasnice.

Še to moramo sporočiti, da je tudi naš oder povečan, da ima več novih slik, kar vse pripomore do večjega zanimanja za naše prireditve. Seveda so se razživeli predvsem igralci, ki se že pripravljajo, da bi spet nastopili in sicer z igro „Testament".

ŠMIHEL NAD PLIBERKOM

Nepričakovno je potrkala smrt na vrata kaplanije. In ura življenja je obstala. Zjutraj se je peljal g. kaplan Oražem še v Pliberk k zdravniku. — Zdravnik je ugotovil skrajno slabo stanje srca. „Takoj domov z vozom ter v postelj in ne hodite več okrog!"

Pelje se iz Pliberka do pivovarne Sorgendorf z avtom od tam ga vzame nek kmet do Šmihela. Pride domov, se vsede na stol, da se odpočije, takrat ga pokliče Vsemogočni k večnemu počitku. Zadela ga je kap. Poklicani zdravnik ugotovi samo smrt. Kvaterno sredo je zadnjič maševal, na kvaterno soboto je bil posvečen in na kvaterno soboto je bil pokopan in so se brale prve maše zadušnice za njegov pokoj.

V soboto smo spremljali rajnega gospoda kaplana k zadnjemu počitku ob obilni udeležbi vernikov. 17 duhovnikov je prihitelo k njegovemu pogrebu: Milostljiva gg. prošta iz Dobrlevasi in Pliberka, župniki: Sekol, Wölfel, domači, Učakar, Igerc, kaplani: Vinko Zaletel, Lojze Kulmež, Jože Dobriunig, Jančar, Goršek, Ropas, Sturm, Polanc, dr. Cigan, Rovan. Ob 9. uri smo opravili za rajnega pogrebno opravilo, nato so pridigovali milostljivi g. dekan in prošt Trabensinger, podali so življenje rajnega in nas prosili, naj molimo za nov duhovniški poklic. Nato je bila slovesna črna sveta maša. Po maši sprevod po vasi in nazaj na pokopališče, kjer smo rajnega položili k zadnjem počitku.

Na grobu so govorili g. dr. Cigan in se poslovili od nekdanjega gojenca, milostljivi g. prošt Trupe od svojega nekdanjega kaplana, domači g. župnik so se zahvalili vsem, ki so darovali rajnemu g. kaplanu vence na grob: Cerkvenemu svetu, Rinkoljanom, fantom in dekletom iz Strpne vasi, šmihelskim dekletom, III. redu, šolarjem, ter učiteljstvu. Spodobilo se je, da se zahvalijo učiteljem nemško, ker en učitelj ni vešč slovenščine, potem zahteva olika, da se zahvalijo v tistem jeziku, ki ga je dotični zmožen. Bilo je še več vencev, ki pa nico imeli napisa, tudi vsem tem tihim darovalcem so se zahvalili ter vzeli slovo od rajnega gospoda kaplana. Med govori, pred in po pogrebnih molitvah je pel žalostinke blagopokojnemu kaplanu moški zbor ter mešani zbor pod vodstvom našega vrlega organista Miha Sadjaka. Kakor vzvišeno je bilo življenje preč. g. kaplana, ravno tako veličastna je bila njegova zadnja pot.

Blagopokojni naj uživa večni raj!

SLOVENJI PLAJBERK

Praznik sv. Erharda, našega farnega patrona in dan celodnevenga češčenja, 8. januarja smo letos prav lepo obhajali. Posebno razveseljivo je bilo, da so se tudi fantje in moški ojunačili ter odzvali ustmenim in pismenim vabilom. Že zgodaj zjutraj so prišli od blizu in daleč ter pristopili k sv. zakramentom. Tudi pri moški molitveni uri so pridno sodelovali.

Dne 16. januarja je pretresla žalostna novica vso faro: Hanzej Kropiunik je umrl. Že skoraj eno leto je bolehal na ledvicah. Po zgodnji smrti očeta-drvarja — si je moral že kot šolar prislužiti vsakdanji kruh. Komaj šoli odrasel je prijel za sekiro in cepin in je hodil dan za dnem s svojimi sošolci v gozd ter si tako pomagal skoz življenje. Ko je izbruhnila zadnja vojna, je moral tudi on svojo sekiro zamenjati z drugim orodjem — z orožjem. Tam si je najbrž nakopal to strašno bolezen, kateri je končno podlegal v najlepši starosti 41 let. V jeseni leta 1948 je pripeljal k oltarju naše farne cerkve mlado nevesto, Mezanovo Tinijo, ter ji obljubil ljubezen in zvestobo do smrti. V začetku leta 1950 mu je vsled slabosti umrl en dan po porodu tako zaželjeni sinko.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Zima že jemlje slovo

Že smo se za več tednov oddaljili od svečnice, že se je znatno podaljšal dan in zima, ki letos ni prišla ves zimski čas do prave veljave, se bo morala posloviti. Mogoče se bo v mesecu marcu še spomnila na svoje pravice in nas bo še pozdravila s snežnim metežem in mrzlo burjo, toda končno bo le zmagalo sonce in bo začelo prebujati naravo k novemu življenju. Prebudilo bo k novemu življenju tudi sadna drevesa naših sadonosnikov.

Toda spomladansko sonce naj obudi k novemu življenju le sadno drevje, ne pa tudi raznih škodljivcev in zajedalcev, ki prezimujejo na sadnem drevju ali pa v raznih skrivališčih. Še predno se bo sadno drevje odelo s cvetjem v spomladansko obleko, predno se prikaže na drevju spomladansko zelenje, moramo poizkušati še odstraniti vse ono, kar bi moglo škodovati cvetju in zelenju in kar bi škodovalo pozneje pravilnemu in obilnemu razvoju drevesnih plodov.

Škodljivce v ogenj!

Zato naj bi v nobenem sadonosniku v mesecu marcu ne manjkal ogenj, v katerem naj zgori vse ono, kar škoduje našemu sadnemu drevju, in ki naj uniči in napravi neškodljivo vse ono, česar spomladansko sonce ne sme ne obsijati in ne obuditi k novemu življenju.

V pozni zimi še tu in tam visijo na drevju suhi plodovi, ki pa dajejo zavetje tisoč in sto tisoč klicam bolezni monilija. Ta povzroča gnilobo na sadnih plodovih vseh vrst sadja. Ko bo drevje ozelenelo, se bodo ti plodovi skrili v listnem zelenju, pozabili bomo na nje in neovirano se bodo širile klice te nevarne gnilobe na mlade sadne plodove. Zato moramo vsaj sedaj ob koncu zime te plodove obrati, ne smemo jih pa na to pustiti ležati v sadonosniku, tudi jih ne smemo vreči na gnojišče ali na kompost, od koder bi nato mogel veter raznašati klice na vse strani in seveda tudi na sadno drevje. Vse te plodove zberimo in jih sežgimo, ker samo tako zanesljivo uničimo vse bolezenske klice.

Isto pa napravimo tudi z listjem, ki še leži po sadonosniku. Na tem listju je zelo verjetno na tisoče in tisoče klic skrlupa. To je bolezen, ki v izredno veliki meri vpliva na poslabšanje kakovosti našega sadja. Skrlup povzroča, da se plodovi slabše razvijejo in skrlupasto sadje ima gotovo za polovico slabšo ceno, če ga sploh prodati moremo. Tudi listje spada torej na ogenj. Ravno tako pa spada na ogenj tudi vse lubje, ves mah in vsi lišaji, ki smo jih nastrgali z drevesnih debel in drevesnih vej. — Sadno drevje v sadovnjaku in sadonosnik sam naj bo tako v spomladi čim bolj skrbno osnažen, naj izgleda kakor prenovljen in pomlajen.

Še škropljenje.

Že mnogokrat smo opozarjali na izredno važnost zimskega škropljenja sadnega drevja. Oni sadjarji, ki tega našega nasveta še niso vpoštevali, imajo še priliko, da zamujeno vsaj deloma v mesecu marcu še nadoknadijo. Dokler še ni odprto brstje, je še vedno mogoče škropiti, toda ne več s škropivi, ki smo jih že preje omenili kot izrazito zimska škropiva. Sedaj vzamemo razne drevesne karbolineje, ki pa proti nekaterim škodljivcem seveda niso več tako učinkoviti kakor pa so zimska škropiva.

S prvimi toplimi spomladanskimi dnevi pridejo že razni škodljivci iz svojih zimskih skrivališč. Tako je med prvimi jabolčni cvetoder ali rilčkar, ki se ob lepih dnevih sprehaja po drevju. Tega škodljivca uspešno zatiramo s škropljenjem v prvih pomladnih dneh z 1%-nim gezarolom ali pa z $^1/_5$%-no (ena petina odstotka) raztopino „gezarola 50".

Ko sneg skopni in ko se zemlja osuši, prerahljamo v sadovnjaku vsaj pod drevjem gornjo plast zemlje, da tako čim bolj ohranimo vlago v zemlji. Istočasno pa moremo tudi podkopati umetna dušična in kalijeva gnojila. Apno in fosforna gnojila, ki se bolj počasi razkrajajo, smo trosili že v jeseni.

Spomladansko sajenje.

Sadna drevesca sadimo spomladi čimprej. Pri tem pa ne pozabimo na najvažnejša pravila sajenja; ta so predvsem: Drevesce vsadimo v zemljo vedno malo višje, kakor pa bo drevo pozneje v zemlji. Korenine in drevesno krono obrežemo, korenine pa pravilno in enakomerno razdelimo oziroma zravnamo v zemlji, vmesne prostore pa dobro izpolnimo z zemljo. Ko sadna drevesca sadimo, jim istočasno tudi gnojimo s hlevskim gnojem. Tega gnoja pa ne damo na dno jame, torej ne pod korenine, ampak nad korenine.

Vsajeno sadno drevesce začetkoma samo na rahlo privežemo ob drevesni kol, da se more tudi drevesce, ko se zemlja vseda, vsedati z zemljo in ne obvisi v zraku, na kar bi se posušilo. Na novo vsajena drevesca moramo dobro zalivati.

Zelo važno je saditi sadna drevesca pravočasno. Ako sadimo drevesca prepozno, taka drevesca prvo leto zelo slabo uspevajo, poganjki so majhni, listje je redko, zato so pa tudi korenine slabo razvite. To ima slabe posledice tudi v poznejših letih, ker si tako drevo le težko opomore.

V marcu čimprej končajmo z obrezovanjem sadnega drevja. Le ona drevesa, ki poganjajo preveč bujno v les in imajo zato le malo rodnih nastavkov, obrezujemo bolj pozno.

V mesecu marcu nadaljujmo s požlahtnjevanjem, to je cepljenjem sadnega drevja. Pri starejših drevesih, ki jih precepimo, pa izvršimo požlahtnjevanje pozneje, ko je že sok v drevju in se lubje odloči od lesa.

Ako bi sodili po številu rodnih nastavkov, moremo letos pričakovati razmeroma dobro sadno letino. Pomislimo pa, da se bo mogel razviti iz nastavka plod samo takrat, ako bomo za drevo skrbeli. Predvsem moramo skrbeti drevesu za zadostno hrano in zato nikakor ne pozabimo v mesecu marcu na zadostno gnojenje sadnemu drevju, ker nam bo to zagotovilo dobro sadno letino, ki nam bo naš trud in naše stroške obilno povrnila.

Najboljša SEMENA in najodpornejši enodnevni PIŠČANCI naprodaj pri

Kauschej

Celovec-Klagenfurt, Alter Platz

GOSPODARSKE VESTI

NOV PRIPOMOČEK ZA GOSPODINJE

Ravnatelj tvrdke Huwood Components Ltd., v Newcastle-on-Tyne-u ing. H. T. Lamb ima mnogo razumevanja za vsakodnevna utrudljiva dela gospodinj. Tolčenje testa v skledah se mu je zdelo nepotrebno in kaj malo prijetno delo.

Srce „Lamixa" je motor po vsem običajne vrste. Kovinski deli naprave, kot premična skleda, strgalnik, kuhalnica in stepalec za sneg so iz najboljšega jekla in jih je zelo lahko očistiti.

Glavno opravilo „Lamixa" je mešanje. Pri tem pridejo v poštev trije najvažnejši deli naprave, in sicer premična skleda, katere obod je priključen k motorju, naprava za mešanje in strgalo. Napravo za mešanje lahko poljubno namestiš, in to ti omogoča, da preideš, če je potrebno, od naglega mešanja k rahlemu in k ugibanju testa. „Lamix" pa ne opravlja samo mešanja, ampak lako tudi lupi krompir, seseklja zelenjave, dela klobase, melje in mečka.

ODBOR ZA SUROVINE

Amerika, Francija in Velika Britanija so predlagale ustanovitev stalnih mednarodnih odborov za surovine ter izdelke iz teh surovin, za sodelovanje med svobodnim svetom in povečanje proizvodnje bistveno važnih surovin, katerih zaloge so majhne. V skupni izjavi teh vlad, ki so jo objavili v Londonu, Parizu in Washingtonu, pravijo, da bi odbori za surovine lahko zagotovili najučinkovitejšo uporabo redkih surovin.

Predlagani mednarodni odbori bodo predstavljali vlade proizvodnih in potrošnih držav vsega svobodnega sveta, ki se zanima za vse, kar zadeva surovine.

Ti odbori naj bi presodili in priporočili vladam določeno akcijo, ki naj bi jo storili za vsako vrsto blaga pri povečanju proizvodnje.

Odbori naj bi tudi priporočili sredstva za povečanje izkoriščanja surovin, za kopičenje zalog in zagotovitev uspešnejše porazdelitve ter uporabe zalog v potrošniških državah.

Amerika soglaša, naj bi takoj poslali drugim prijateljskim vladam, ki se za to zanimajo, vabilo za ustanovitev določenih stalnih odborov za surovine in blago.

Po načrtu naj bi v začetku organizirali šest ali sedem odborov, pozneje pa bodo to število povečali na dvajset.

Na vprašanje, če naj bi bil za vsako vrsto surovin po en odbor, je predstavnik zunanjega ministrstva odgovoril, da bi se v mnogih primerih lahko en odbor bavil z raznimi vrstami surovin kot n. pr.: magnezijem, tungstenom in niklom.

Odbori naj bi začeli svoje delovanje s približno šestimi državami, za vsako vrsto blaga, čeprav bi bili odbori lahko mnogo večji. Vlade, ki ne bi bile v stalnih odborih, a bi jih zanimalo njihovo delovanje, bi odborom lahko sporočile svoje stališče.

Omenjene tri vlade bodo takoj ustanovile v Washingtonu začasni osrednji odbor, ki bo poskrbel za poslovni mehanizem za stalne odbore.

Kmalu se bodo pričeli posvetovati s prizadetimi vladami in primernimi mednarodnimi organizacijami, z ozirom na stalne funkcije in članstvo v osrednjem odboru.

Nova palača delavske zbornice

je dokaz visoke zmogljivosti in strokovnih zmožnosti koroškega obrtništva. Dograditev tega monumentalnega poslopja je rezultat uspešnega sodelovanja posameznih obrtnih strok, ki so tekmovale med seboj po kvaliteti in hitrosti svojega dela. Uspeh je prodoren in še poznejši rodovi bodo občudovali delo svojih prednikov. V zadnji številki smo v obrisih opisali notranjost nove stavbe. Seveda bo vsak dobil pravo sliko šele ko bo na licu mesta mogel občudovati smotrnost notranje ureditve te velike palače in miren, izbran okus obrtniških strokovnjakov od onega, ki je dobavil praktično in elegantno pohištvo, pa do tistega, po čigar zasnutkih so bila izdelana vrata, svetilke in okrasja na stebričju pa do navadnih vratnih kljuk ali držajev. Tvrdka **Scherzer** v Celovcu, Priesterhausgasse, gradnja portalov in ključavničarstvo je v svoji stroki bistveno doprinesla k novi ponosni stavbi. Isto priznanje gre tvrdki **Handler**, Celovec, Priesterhausgasse, gradbeno kleparstvo in vodne instalacije. Tvrdka **Hattenberger's Wtv.**, gradbeno in pohištveno mizarstvo, Celovec, Ebentalerstrasse 1 je svoja naročila izvršila vestno in kakovostno. Tvrdka **Dörflinger**, kleparstvo, Celovec, Schloss Ziguln je izvršila ostala kleparska in strešna dela.

Dežela Koroška je z novo Delavsko zbornico dobila poslopje, ki je tudi v arhitektonskem pogledu vzorno izpeljano.

Izvedba raznih gradbeno-kleparskih del

Martin Dörflinger

klepars vo

Celovec - Klagenfurt, Schloß Ziguln (na Feldkirchner Straße) Tel. 43-36

Glavni vhodni portal,

oddušna vrata (Windfangtüren) v preddvorani, razsvetljava in steberni opaži v slavnosti dvorani, svetlo bleščeči ali prosojno brušeni z lepo, rjevarno jekleno prevleko v najmodernejši izvedbi, oprema velike garderóbe in še mnogo drugega je bilo izdelanega v mojih delavnicah

ključavničarstvo - gradnja portalov

RICHARD SCHERZER

CELOVEC - KLAGENFURT, Priesterhausgasse 3, Tel. 12-71

FRANZ HANDLER

STAVBENO KLEPARSTVO
IN VODOVODNE INSTALACIJE

CELOVEC - KLAGENFURT
Priesterhausgasse 4 Telefon 19-07

Hans Hattenberger's Wtw.

CELOVEC-KLAGENFURT
Ebentaler Straße 1-11
Telefon 32-05

Gradbeno in pohištveno mizarstvo
Hladilniki - Hladilne naprave

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani.)

Kako je bil Hanzej priljubljen, je pokazal pogreb. Zlasti moški in fantje, s katerimi je delal v naših raznih gorah in grapah in katerim je bil iskren ter dober prijatelj, s katerimi je prepeval in sviral na instrumentih, so se polnoštevilno zbrali ob njegovem grobu. Moški zbor, katerega član je bil tudi rajni Hanzej, mu je zapel 2 žalostinki. Solzne so nam vsem postale oči, ko so ga tovariši-gozdarji polagali v grob. Zato nam je bilo tako bridko, ker je bil rajni Hanzej mož značajnosti, mož pridnih rok in poštenega veselega srca.

Istega dne smo pa v sosedni fari, v Brodeh, spremljali k zadnjem počitku Mihaela Čakša. Dosegel je rajni lepo starost 85 let. Rojen na Spodnjem

Specialna trgovina dežnih plaščev
V. TARMANN
Celovec - Klagenfurt Völkermarkter Straße 16
Popravljamo in izdelujemo po meri dežne plašče

Štajerskem, se je naselil že v zgodnjih letih na sončnih Žihpoljah, ker mu čevljarstvo ni moglo preživeti številne družine, je zapustil svojo obrt in postal delavec na železnici. Leta 1943 je obhajal v krogu svojih otrok s tedaj še živečo svojo ženo Katarino roj. Schütz, 50 letnico svoje poroke. Po smrti svoje žene leta 1945 pa se je preselil v Rute — v Brodeh k svoji hčerki na Čauhovem, od koder ga je Bog poklical v večnost.

Bog daj rajnima Hanzeju in Mihaelu večni mir in pokoj!

V predpostnem času so naš č. g. župnik pridno oklicevali. Prvega so letos oklicali Feliksa Wieserja, posestnika znane Šošlnove domačije. Pripeljal je na svoj dom Fištrovo Tončko, da mu bo pomagala gospodariti. Drugi, oziroma druga je bila Štornikova Pavla na Strugarjah, ki se je poročila v Svečah z zidarskim pomočnikom Karlnom Plieschnigom iz Borovelj. Tretja pa Frieda Ogris, ki je stopila pred oltar z Adolfom Hasslerjem, orožnikom. Vsem tem parom želimo še enkrat mnogo božjega blagoslova k srečnemu začetku, k srečnemu nadaljevanju in k blaženi dopolnitvi zakonske skupnosti.

Tistim, ki jih zanima našo farno gibanje, povemo še to: lani je bilo rojenih 7, umrli so 3, 2 odrasla 89 let stari Aovnik, 78 let stari Deršnjak Tomo Wieser in en otrok. Porok ni bilo. K mizi Gospodovi jih je pristopilo 2.444. Verskih listov imamo 100 „Nedelj", 40 „Otrok božji", 20 „Kärnt. Kirchenblatt" in 10 „Vera in dom". Mohorjeva družba šteje 91 članov. Nad 30 faranov pa ima poleg verskih listov še „Naš tednik" naročen. Tako vidite, da kaj radi prebiramo naše liste. Seveda so med odjemalce listov in Mohorjevih knjig vključeni tudi Brojani. Vsa občina Plajberk, obsegajoč Plajberk, Strugarje in Brodi šteje približno 570 duš.

ŠT. ILJ OB DRAVI

20. februarja je župnik Janez Šnedic za vedno zatisnil svoje oči. Velika množica ga je v četrtek navrh spremila na domače pokopališče. Pogrebne obrede je opravil mil. g. prošt Trabesinger ob asistenci 13 duhovnikov. č. g. dekana Schenka pa je zastopal škofijski svetnik Ulbing. Na domu, v cerkvi in na grobu pa je pel šentiljski zbor pod vodstvom g. Korenjaka, saj je rajni tako ljubil pevce in slovensko pesem.

Težko je prenašal krivice in zato je moral ponovno v zapor. Ko je prišel zopet na svobodo, žal tudi pri svojih predstojnikih ni našel razumevanja in to ga je še prav posebno bolelo. S tem je bilo njegovo duhovniško delo še težje in tako se je že leta 1921 odločil, da gre v pokoj in se posveti kmetovanju, ker je bil kot edini sin lastnik Ježepove kmetije v Št. Ilju.

V dušnopastirskem delu je vedno rad pomagal, vendar nikdar ni želel zopet v javnost nazaj. Ko so enkrat zlobni jeziki raznesli vest, da si želi postati šentiljski župnik, nam je v cerkvi povedal tele besede: „Že od šestnajstega leta sem vem, da se je bolje ukvarjati z živino, kakor z ljudmi!"

Rajni je bil vsa leta vzoren kmetovalec, dober duhovnik, vzgled soseda in menda ni bilo v fari tekom let pogreba, katerega se ne bi bil rajni udeležil.

Tudi Vi kupujte blago
ter damsko in moško perilo
v trgovski hiši
BRUNNER
Celovec - Klagenfurt
Priesterhausgasse
Kvaliteta je zelo dobra in cene nizke

Počivaj v miru na domačem pokopališču, v grobu svojih staršev! Prosi pri Vsemogočnem in Pravičnem za nas zaostale, katere si tako iskreno ljubil! Ne pojdemo mimo Tvojega groba, da se ne bi Tebe spomnili.

„Ena se Tebi je želja spolnila, v zemlji domači da truplo leži."

KOTMARA VAS

Vabimo na kulturno prireditev, ki bo dne 4. marca ob 7. uri zvečer pri Plajarju v Kotmari vasi.

APAČE

Kuharski tečaj, katerega je obiskovalo 8 deklet iz naše fare, je lepo uspel. Dekleta so se naučila marsikaj potrebnega v kuharski stroki. Lepa razstava kuharskih izdelkov je pokazala, da voditeljica tečaja dobro obvlada svojo stroko in da so dekleta veliko pridobila v kuharskem znanju. V okviru kuharskega tečaja smo za zaključek uprizorili igro „Županova Micka", nastopile so tudi kuharice z lepim prizorom. Na oder je prišel tudi „Piskrar", ki je tako izborno nastopil, da je bilo vse v smehu.

Zaradi pomanjkanja prostora ne moremo prinesti danes celotnega besedila te pesnitve, ki jo je zložil nekdanji župnik v Št. Vidu v Podjuni in poznejši dekan na Otoku, Josip Peterman, ki je umrl leta 1924. Bomo pa „Piskrarja" objavili ob priliki kdaj pozneje.

Pri zaključni prireditvi kuharskega tečaja je med odmori zapel domači moški zbor lepe pesmi. Tudi so med odmori zaigrali gostje — tamburaši iz Drabunaž krasne melodije, katere so gledalci kar z napetostjo in z veseljem poslušali. Med odmori so dekleta-kuharice tudi deklamirala.

Izdelovalnica okvirjev in trgovina z umetninami
HANS TREFFER
Celovec-Klagenfurt, Burggasse 8 (Burg) Tel. 30-54
priporoča slike starih in modernih umetnikov kakor tudi pretiske najpreprostejše ljudske umetnosti. - Okvirjenje slik v vseh stilih od najenostavnejše do najboljše izvedbe.

VABILO

Slovensko prosvetno društvo v Štebnu vabi na postno igro „Turški križ", katero vprizori v nedeljo, dne 4. marca, ob pol treh pri Šercerju v Šmihelu.

Odbor.

Kam so odšli begunci?

Statistični urad Mednarodne begunske organizacije združenih narodov (IRO) navaja v svojem poročilu, da je ta ustanova skrbela v času od meseca julija 1947 (ko je pričela z delom) pa do novembra lanskega leta skupno za 1,518.887 razseljenih oseb ali beguncev. Od tega ogromnega števila se je samo 71.494 beguncev vrnilo v svojo prvotno domovino, od koder so odšli. Vsi ostali pa se zaradi komunistične vladavine v njihovi domovini niso hoteli vrniti in so raje odšli v tujino. Prevzele so:

Združene države	228.959
Avstralija	167.658
Izrael	120.728
Kanada	92.901
Velika Britanija	85.315
Francija	38.093
Argentina	30.726
Brazilija	24.518
Belgija	22.365
Venezuela	15.875
Ostale dežele	38.092

Največ beguncev je odšlo iz Zapadne Nemčije, namreč 611.865 oseb. Iz Avstrije je odšlo 118.419 oseb.

Število onih beguncev, ki se doslej še niso mogli izseliti, cenijo na približno 265.000 vseb. Od tega števila jih je približno 180.000 v Zapadni Nemčiji in okrog 30.000 v Avstriji.

V gornjih številkah so samo begunci nenemških narodnosti.

DRAGE DAME, DOVOLITE, DA SE VAM PREDSTAVIM:

Pomladanska moda

Še nekaj mesecev, bolje rečeno par dobrih tednov in zopet bom med Vami. „V kakšni obliki pa letos?" boste vprašale.

Le počasi, le počasi, moje dame. Dovolj časa imamo še, da si mirno ogledamo moje nove zahteve in vašo garderobo. Marsikaj se bo dalo po mojih navodilih izboljšati in z malim denarjem stopiti v pomlad z novo obleko. Vse to pa boste dosegle, če mi boste sedaj dobro prisluhnile ter dale nato časa svoji lastni iznajdljivosti.

V letošnji pomladanski in poletni dobi vas bom veselo presenetila z novo vrsto blaga za obleke, ki bo vašo očarljivo mladost še „pomladila". Priklicala bom zopet na dan blago, v katerega je vtisnjeno vse polno živih vzorcev in to od motivov, ki slikajo duh izza časa preloma prejšnjega stoletja pa do najbolj predrznih domislic modernih slikarjev. To bodo seveda obleke, ki bodo vas, moje dame, krasile običajni čas dneva. Za slavnostnejše prilike pa si bomo omislile sledeče barve: kovinasto rdečo, zeleno v vseh odtenkih, kavno rjavo, svinčevo sivo in nežno rožasto. Vrsto blaga bo seveda zopet predstavljala svila v vsej svoji pestrosti. Zapostavljale pa ne bomo tudi platna, od grobo do najfinejše tkanega.

Pozabiti pa ne smemo tudi na pokrivala. Lahki pomladanski oblekci bo odlično pristojal naš „prastari klobuk" iz fine slame ali tenke klobučevine, ki ga bomo poživile z nekaj drobnimi cvetkami ali s tenkim, očarljivim pajčolanom.

Sedaj pa si oglejmo še novo linijo oblek in kril. Zopet si bomo omislile krila, ki smo jih nosile že leta 1935. Robove teh bodo krasili 10 do 15 cm

Beri in širi
Naš tednik - Kronika

široki trakovi, bodisi iz volan, pliseja ali celo koketnih čipk. Dolžina kril je 35—38 cm od tal.

V nasprotju z dosedanjimi ozkimi oblekami bo prevladovala linija, ki bo ljubko poudarila boke. Priljubljena pa bodo tudi krila do kolen ozkih linij, ki nato v hipu preide v bogato padajočo širino.

Toliko za danes, drage moje dame. Do prihodnjič, ko bomo zopet kramljale, pa vam želim veliko uspeha ob vašem ustvarjanju, vašim možem pa veliko razumevanja in potrpljenja.

Vaša pomladanska moda.

Po vsem Koroškem poznane in visoko cenjene
PLANET- čevlji
dobite v največji izbiri v čevljarski trgovini v
Celovcu—Klagenfurt, Karfreitstrasse 2

SLOVENCI PO SVETU
(ŠPANIJA)

ŠPANIJA in NJENE ZANIMIVOSTI.

(Nadaljevanje)

Mogoče bi bila zanimiva še ena posebnost španskega akademskega življenja, ki je ostale dežele sploh ne poznajo: letne univerze, namenjene tujcem. Zadnja leta so tudi v Švici in Italiji poskusili nekaj podobnega. Slovenski akademiki v Španiji smo imeli precej prilike, da smo na letnih univerzah po najrazličnejših mestih Španije prisostvovali študijskim tečajem, ki so se vršili za tujce. Bila je to za nas ena zanimivost več, obenem pa nova prilika uveljaviti mali slovenski narod v mednarodnem svetu, kajti prišli smo v stik s pripadniki najrazličnejših svetovnih narodov. Tako je bilo zadnje leto v Santanderju zastopanih nad 30 narodnosti in bili smo ponosni, da smo imeli v tej akademski UNO tudi Slovenci svojega zastopnika.

Udeležba na letnih univerzah tudi mnogokrat reši problem letovanja, ki je v Španiji ne le potreba, marveč prava socialna dolžnost. Ne bi ravno trdil, da tisti, ki si ne more privoščiti letovanja, pa naj bo še tako kratko, veljajo kot manj vredni; toda nekaj resnice je kljub temu na tem. Ne poznam sicer primerov, kot se dogajajo na primer v Bordeaux-ju, kjer se cele družine zapro v svoje stanovanje in za čas dveh ali celo treh tednov ne puste nobenemu svojemu članu, da bi zapustil stanovanje ter tako izdal družino, da ni nikjer na letovanju, ampak zaprta doma v svojem stanovanju. V Španiji je letovanje zares potreba, kajti v glavnih mestih je v poletnih mesecih težko vztrajati zaradi silne vročine.

Poleg slovenskih akademikov-beguncev je tu še precejšnje število drugih akademikov-beguncev, ki žive več ali manj v enakih razmerah kot mi. Z njimi imamo dobre stike, saj mnogi živimo skupaj v istem domu. S tem nam je hkrati omogočeno v mnogih ozirih spoznavati našo bližnjo okolico in značaj narodov, s katerimi smo bili in bomo morali biti v stiku. Razlike v značaju nam tudi povedo, da smo Slovenci v bistvu narod zapada in preje severa kot juga.

Za Slovence velja, da smo kljub izredni maloštevilnosti raztreseni po vsem svetu. Če je to veljalo nekdaj, velja to danes še toliko bolj. Temu se ni čuditi, ko so tako čudne razmere preganjale od doma ali vabile v tujino. Tudi v Španiji bo verjetno še kak Slovenec, ki je v drugih prilikah prišel sem. Slučajno so nekateri prišli v stik s Slovenko, ki je že skoraj Madričanka, saj je tu že dolgo časa. Njena pot semkaj je bila čisto druga in je danes uradnica na konzulatu neke južnoameriške države.

Res je, da smo se nekateri bolj ali manj dobro vživeli v tukajšnje prilike in se navadili na številne težave, na katere smo kot tujci in begunci naleteli, vendar je Španija za večino le prehodna dežela. Mnogi duhovniki, ki so bili tukaj, so že odšli v novi svet. Tudi dva akademika, katerih eden je končal svoj študij v Španiji, drugi pa je več časa tu študiral, sta zapustila to gostoljubno deželo. Ostali jima bomo verjetno sledili, ko končamo svoj študij, če nas prej kakršnakoli nevšečnost ne bo presenetila ali nas ne preslepi vroča kri tukajšnjih lepih hčera.

-l -r

(Konec)

Slovenske oddaje v radiu

ČETRTEK, 1. marca:
14.30—14.45 Poročila — „Za gospodinjo".
14.45—15.00 Samospevi.

PETEK, 2. marca:
14.30—15.00 Poročila — Komentarji.

SOBOTA: 3. marca:
9.00—9.15 Iz literarne zakladnice.
9.15—9.30 Za vsakega nekaj.
18.30—18.55 Še ne objavljena Prešernova podoba (predavanje dr. Rajka Ložarja).

NEDELJA, 4. marca:
7.15—7.45 Duhovna obnova — Pester glasbeni in pevski spored.

PONEDELJEK, 5. marca:
14.30—15.00 Poročila — Iz svetovne literature.

TOREK, 6. marca:
14.30—14.45 Poročila — „Zdravnik".
14.45—15.00 Lahka glasba.
18.30—18.45 Pouk slovenščine.
18.45—18.55 Poglavje iz domačega narodopisja (Ljudska trgovina).

SREDA, 7. marca:
14.30—14.45 Poročila — „Za kmeta".
14.45—15.00 Folklorna slika (iz koroškega življenja).

Radio Schmidt
„Velika hiša malega človeka"
Radioaparati za vsakogar. Tovarniško novi 4 cevni Super od 526 S naprej. — Popolnoma prenovljeni aparati od 200 S dalje.
Najbolj moderna popravljalnica. Žarnice za dom in preprodajo.
CELOVEC - KLAGENFURT
Bahnhofstr. 22 — Tel. 29—48

MALI OGLAS

Katoliška družina v Celovcu išče dobro slovensko dekle iz katoliške družine, ki zna nekoliko kuhati in ima tudi veselje do malih otrok. Naslov pri upravi lista.

Dva slovenska rudarja v Belgiji, stara 23 let, s stalnim delom in dobrim zaslužkom si želita dopisovati z dvema koroškima Slovenkama iste starosti v svrho ženitve. Vpoštev pridejo samo resne ponudbe. Slika zaželena. Naslov pri upravi lista.

Kavarna in slaščičarna
Navšum Kosta
Celovec - Klagenfurt
10.-Oktober Str. 20, Tel. 27-16
vabi na svojo izborno in poceni kavo ter najokusnejše slaščice.

Spomladanske plašče in kostume priporoča
Walcher
Celovec-Klagenfurt,
10.-Oktoberstrasse 2 Tel. 22-73

Motorji in
DINAMI
za električno
LUČ IN SILO
od 470.- Š navzgor
Pojasnila in Ogled
SIUTZ
Celovec - Klagenfurt
Aichelburg, Labiastraße 1
pri Križni gori (Kreuzbergl) med Waisenhauskaserne in Truppenspital-om.

NOVA VRSTA PURANOV

Računajo, da bo letos v Veliki Britaniji le malo puranov. Kljub temu pa je bilo na narodni perutninski razstavi v Londonu obilo perutnine. Med razstavljeno perutnino je bilo mnogo puranov nove vrste, ki so jih prvikrat videli v Britaniji in ki so zelo priljubljeni v Združenih državah, ker so majhni in so po primerni ceni. Ti purani so poznani pod imenom Beltskalski belci in dajo sorazmerno z njihovo velikostjo veliko količino mesa.

ŠTUDIJ IN RAZISKAVANJE V POLJEDELSTVU

V Združenih državah so ustanovili nov zasebni zavod za poljedelski študij — International Basic Economic Corporation Resoarch Institute — ki naj pospešuje splošni poljedelski napredek zlasti v mnogih tropskih in podtropskih deželah z umnejšim izkoriščanjem naravnih virov in s sodobnim načinom obdelovanja. Najprvo bodo napravili razne poskuse za zboljšanje nasadov kave, riža in koruze v Braziliji in Venezueli.

ROMUNSKI MINISTRI...

Romunski uradni list „Buletinul Oficial" je nedavno objavil spremembo romunskega zakona o nošenju orožja. Sprememba navaja osebe, ki jim ni treba imeti dovoljenja za nošenje orožja. Ministri, njihovi namestniki in člani predsedništva velike narodne skupščine sedaj lahko „nosijo orožje in municijo vsake vrste brez dovoljenja".

„Javni tožilec in preiskovalni sodniki morajo tudi dobiti dovoljenje, da smejo nositi samokres za osebno obrambo, ko vršijo svojo dolžnost."

Odprli smo novo prodajalno
Neuer Platz 12
KRISCHKE & Co.
Neuer Platz 12
Celovec - Klagenfurt 8.-Mai-Straße 3

VABILO!
Najvljudnejše Vas vabimo na DRUŽABNI PLES v restavraciji
„ZUR GLOCKE"
Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse in na našo kokošjo pojedino. — Plesna glasba: Andy Pischelberger. Za obilen obisk se priporočata gostitelja F. in K. Feuchter.

Največjo izbiro
v plaščih, kostimih in raznih oblekah najdete v
MODNEM SALONU ZA DAME
Lia Putz & Co.
CELOVEC - KLAGENFURT Bahnhofstraße 26 (Verkaufshallen)

V trgovini tekstilij in perila **HANS THOMASSER** • Beljak - Villach Widmanng. 33 • kupite po ugodnih cenah

MI VAM DAJEMO
JEDILNA OLJA
v zameno za sončnice, bučne peške, lanena semena, mak, oršičico, knopljo po najugodnejših pogojih
Westritschnig & Kulterer
kmetijski pridelki, trgovina z mešanimblagom
čevlji
Celovec - Klagenfurt, Völkermarkter Straße 13
Telefon 26-97

Cementno aono, heraklith strešno lepenko štukaturno izolacijsko prevleko, cementne cevi in strešno opeko itd. dobavlja takoj
Franz Napotnig
trgovina z železnino in barvami
Celovec-Klagenfurt Priesterhausgasse 24
Telefon 34-47

PRODAJAMO
moške obleke, čevlje, perilo, pohištvo, dvokolesa, šivalne stroje, štedilnike in ure zelo poceni
trgovina s starinami
FUCHS
Celovec-Klagenfurt, Salmstraße 4

Trgovina vseh električnih potrebščin
Kupujte pri domačem obrtniku
HANS KREUTZ
Celovec, Kramergasse 11 Telefon 21-73
RADIJSKI APARATI NA OBROKE

Kupujem kože
zajcev, lisic, kun, dihurjev itd. po najvišjih cenah, trgovina usnja
Hans Bon
Celovec — Klagenfurt, Osterwitzg. 4
Tel. 46-84

Beko-ČEVLJI
Beljak-Villach, Widmanngasse 43
velika izbira raznih čevljarskih izdelkov
ITALIENERGASSE 17
specialna izdelovalnica smučarskih čevljev in gojzarjev.

Kjerkoli bodi **Schleppe pivo** povsodi

Ako ste pri vsej jezi pozabile na zamešeno testo, bodite brez skrbi. — Kljub temu bo vzkipelo in bo okusno ter lepega izgleda kakor na znanih receptih-slikanicah tvrdke
König
BACKPULVER

Specialna trgovina z leseno robo - rešeta, pletene torbe, ščetke, metle, cokle in kuhinjski predmeti
Sepp Korenjak
Celovec-Klagenfurt, Benediktinerpl. 10

Gledališče

Začetek predstav ob 20·00

1. III. »Clivia«, abonma C, izbirni abonma, prosta prodaja.
2. III. »Der Kaufmann von Venedig — beneški trgovec«, premiera, abonma A, prosta prodaja.
3. III. »Clivia«, izbirni abonma, prosta prod.
4. III. »Cosi fan tutte«, izbirni abonma, prosta prodaja.

KINO

Celovec - Klagenfurt

STADTTHEATER
Predstave ob 16. in 18. uri, ob ponedeljkih tudi ob 20. uri.
Od 2.—8. III. »Pauline in Gefahr«

PRECHTL
Do 8. III. »Aloma, der Südsee«

CARINTHIA-LICHTSPIELE
Od 2.—5. III. »Herz geht vor Anker«
Od 6.—8. III. »Das Tor ins Verderben«
Dne 4. III. ob 10. in 14. uri pravljična predstava »Wiesenzwerge«.

PETERHOF
Od 2.—5. III. »Der Markt der Diva«
Od 6.—8. III. »Der große Walzer«

Beljak - Villach

BAHNHOFLICHTSPIELE
Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.30; ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.
Dne 8. marca zaradi opere »Cosi fan tutte« predstave samo ob 12., 14. in 16. uri.
Od 2.—5. III. »Küssen ist keine Sünd«
Od 4.—6. III. ob 10. uri pravljična predstava »Heinzelmännchen und Der Wolf und die 7 Geißlein«
Od 6.—8. III. Abschied auf Waterloobridge

STADT-KINO
Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
Od 2.—5. III. »Der Kinoheld«
Od 6.—8. III. Die Sensation von San Marino

Elite Filmbühne
Predstave ob 15.45., 18.15. in 20.15, ob nedeljah in praznikih ob 14., 16., 18.15. in 20.15.
Do 2. III. »Hurricane«
Od 2.—5. III. »Hurricane«

Apollo Lichtspiele
Predstave ob 10., 12., 14., 16., 18. in 20. uri.
Do 1. III. »Skandal im Dorf«
Od 2.—5. III. »Dieser Mann gehört mir«

List izhaja vsako sredo. — Naroča se pod naslovom „Naš tednik", Celovec, Viktringerring 26. — Cena mesečno 2 šil. Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. Odgovorni urednik dipl. trg. Janko Urank, Celovec, Viktringer Ring 26. — Tisk: „Carinthia", Celovec, Völkermarkter Ring 25
Telefonska številka uredništva in uprave 43-58. — Poštni čekovni urad štev. 69.793.